

เอกสารการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ

๔

อนุชาต

เอกสารการศึกษา

๑๐๖

กระทรวงศึกษาธิการ

ฉบับที่ ๘

อนุกาชาด

๒๑๖

จาก

กองเผยแพร่การศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

1001/1011/1021/1031/1041/1051/1061/1071/1081/1091/1101/1111/1121/1131/1141/1151/1161/1171/1181/1191/1201/1211/1221/1231/1241/1251/1261/1271/1281/1291/1301/1311/1321/1331/1341/1351/1361/1371/1381/1391/1401/1411/1421/1431/1441/1451/1461/1471/1481/1491/1501/1511/1521/1531/1541/1551/1561/1571/1581/1591/1601/1611/1621/1631/1641/1651/1661/1671/1681/1691/1701/1711/1721/1731/1741/1751/1761/1771/1781/1791/1801/1811/1821/1831/1841/1851/1861/1871/1881/1891/1901/1911/1921/1931/1941/1951/1961/1971/1981/1991/2001/2011/2021/2031/2041/2051/2061/2071/2081/2091/2101/2111/2121/2131/2141/2151/2161/2171/2181/2191/2201/2211/2221/2231/2241/2251/2261/2271/2281/2291/2301/2311/2321/2331/2341/2351/2361/2371/2381/2391/2401/2411/2421/2431/2441/2451/2461/2471/2481/2491/2501/2511/2521/2531/2541/2551/2561/2571/2581/2591/2601/2611/2621/2631/2641/2651/2661/2671/2681/2691/2701/2711/2721/2731/2741/2751/2761/2771/2781/2791/2801/2811/2821/2831/2841/2851/2861/2871/2881/2891/2901/2911/2921/2931/2941/2951/2961/2971/2981/2991/3001/3011/3021/3031/3041/3051/3061/3071/3081/3091/3101/3111/3121/3131/3141/3151/3161/3171/3181/3191/3201/3211/3221/3231/3241/3251/3261/3271/3281/3291/3301/3311/3321/3331/3341/3351/3361/3371/3381/3391/3401/3411/3421/3431/3441/3451/3461/3471/3481/3491/3501/3511/3521/3531/3541/3551/3561/3571/3581/3591/3601/3611/3621/3631/3641/3651/3661/3671/3681/3691/3701/3711/3721/3731/3741/3751/3761/3771/3781/3791/3801/3811/3821/3831/3841/3851/3861/3871/3881/3891/3901/3911/3921/3931/3941/3951/3961/3971/3981/3991/4001/4011/4021/4031/4041/4051/4061/4071/4081/4091/4101/4111/4121/4131/4141/4151/4161/4171/4181/4191/4201/4211/4221/4231/4241/4251/4261/4271/4281/4291/4301/4311/4321/4331/4341/4351/4361/4371/4381/4391/4401/4411/4421/4431/4441/4451/4461/4471/4481/4491/4501/4511/4521/4531/4541/4551/4561/4571/4581/4591/4601/4611/4621/4631/4641/4651/4661/4671/4681/4691/4701/4711/4721/4731/4741/4751/4761/4771/4781/4791/4801/4811/4821/4831/4841/4851/4861/4871/4881/4891/4901/4911/4921/4931/4941/4951/4961/4971/4981/4991/5001/5011/5021/5031/5041/5051/5061/5071/5081/5091/5101/5111/5121/5131/5141/5151/5161/5171/5181/5191/5201/5211/5221/5231/5241/5251/5261/5271/5281/5291/5301/5311/5321/5331/5341/5351/5361/5371/5381/5391/5401/5411/5421/5431/5441/5451/5461/5471/5481/5491/5501/5511/5521/5531/5541/5551/5561/5571/5581/5591/5601/5611/5621/5631/5641/5651/5661/5671/5681/5691/5701/5711/5721/5731/5741/5751/5761/5771/5781/5791/5801/5811/5821/5831/5841/5851/5861/5871/5881/5891/5901/5911/5921/5931/5941/5951/5961/5971/5981/5991/6001/6011/6021/6031/6041/6051/6061/6071/6081/6091/6101/6111/6121/6131/6141/6151/6161/6171/6181/6191/6201/6211/6221/6231/6241/6251/6261/6271/6281/6291/6301/6311/6321/6331/6341/6351/6361/6371/6381/6391/6401/6411/6421/6431/6441/6451/6461/6471/6481/6491/6501/6511/6521/6531/6541/6551/6561/6571/6581/6591/6601/6611/6621/6631/6641/6651/6661/6671/6681/6691/6701/6711/6721/6731/6741/6751/6761/6771/6781/6791/6801/6811/6821/6831/6841/6851/6861/6871/6881/6891/6901/6911/6921/6931/6941/6951/6961/6971/6981/6991/7001/7011/7021/7031/7041/7051/7061/7071/7081/7091/7101/7111/7121/7131/7141/7151/7161/7171/7181/7191/7201/7211/7221/7231/7241/7251/7261/7271/7281/7291/7301/7311/7321/7331/7341/7351/7361/7371/7381/7391/7401/7411/7421/7431/7441/7451/7461/7471/7481/7491/7501/7511/7521/7531/7541/7551/7561/7571/7581/7591/7601/7611/7621/7631/7641/7651/7661/7671/7681/7691/7701/7711/7721/7731/7741/7751/7761/7771/7781/7791/7801/7811/7821/7831/7841/7851/7861/7871/7881/7891/7901/7911/7921/7931/7941/7951/7961/7971/7981/7991/8001/8011/8021/8031/8041/8051/8061/8071/8081/8091/8101/8111/8121/8131/8141/8151/8161/8171/8181/8191/8201/8211/8221/8231/8241/8251/8261/8271/8281/8291/8301/8311/8321/8331/8341/8351/8361/8371/8381/8391/8401/8411/8421/8431/8441/8451/8461/8471/8481/8491/8501/8511/8521/8531/8541/8551/8561/8571/8581/8591/8601/8611/8621/8631/8641/8651/8661/8671/8681/8691/8701/8711/8721/8731/8741/8751/8761/8771/8781/8791/8801/8811/8821/8831/8841/8851/8861/8871/8881/8891/8901/8911/8921/8931/8941/8951/8961/8971/8981/8991/9001/9011/9021/9031/9041/9051/9061/9071/9081/9091/9101/9111/9121/9131/9141/9151/9161/9171/9181

คำนำ

เอกสารการศึกษานับที่ ๘ เรื่องอนุภาษัตถ์ ได้รวบรวม
เรื่องข้อบังคับสภาการศึกษาไทย ว่าด้วยอนุภาษัตถ์ พุทธศักราช ๒๕๐๘
เรื่องข้อระเบียบสภาการศึกษาไทยว่าด้วยเครื่องแบบอนุภาษัตถ์ พุทธศักราช ๒๕๐๘ และเรื่องคำสั่งเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาอนุภาษัตถ์
จัดพิมพ์ไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าของผู้
สนใจ

กองเผยแพร่การศึกษาหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์
แก่ท่านผู้อ่านตามสมควร และขอขอบคุณกองอนุภาษัตถ์ กรม
พลศึกษา ที่ได้ช่วยรวบรวมเรื่องให้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กองเผยแพร่การศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

พฤษภาคม ๒๕๐๘

สารบัญ

หน้า

บทนำ

ข้อบังคับสภาการศึกษา วัดด้วยอนุชาตพุทธศักราช ๒๕๐๘ ๑

ข้อระเบียบสภาการศึกษาไทย วัดด้วยเครื่องแบบ อนุชาต
พุทธศักราช ๒๕๐๘ ๑๐

คำสั่งแห่งเกี่ยวกับหลักสูตร วิชานุชาต..... ๒๖

บทนำ

ด้วยกองอนุภาษาดพิจารณาเห็นว่า การอบรมตมาชิก
อนุภาษาดให้เข้าถึงอุดมคติของการภาษาด และตามารณปฏิบัติ
หน้าที่ของตมาชิกได้สมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย ของการอนุภาษาด
นี้ จำเป็นจะต้องวางหลักเกณฑ์การฝึกอบรม เพื่อเป็นการ
เตรียมตัวตมาชิก สำหรับการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อปวงชน
จึงได้วางหลักสูตรอนุภาษาดไว้หมวดวิชาต่อไปนี้คือ ประวัติการ-
ภาษาด สุขศึกษา และคหกรรมศาสตร์ และวิชาพิเศษพิเศษ
การอยู่ค่ายพักแรม และวิชาว่ายน้ำ

ในหมวดวิชาเหล่านี้ กองอนุภาษาดได้รับความเอื้อเฟื้อจาก
ท่านผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น เป็นผู้รวบรวมเขียนให้ กล่าวคือ
วิชาสุขศึกษา แพทย์และพยาบาลจากกองอนามัย โรงเรียน
คหกรรมศาสตร์ นางประจวบจิต วรรณวน ณ อยุธยา
และนางขนิษฐศรี สุวรรณนาคร
พิเศษเด็ก นางเบญจมา แสงมณี
การอยู่ค่ายพักแรม นางประเทือง ไตแสง
กองอนุภาษาดใคร่ขอขอบคุณท่านที่กล่าวนามมาแต่เป็น
อย่างสูง

ข้อบังคับสภาภาษาไทย

ว่าด้วยอนุภาษา พุทธศักราช ๒๕๐๘

หมวดที่ ๙

อนุภาษา

ข้อ ๕๓ วัตถุประสงค์ของอนุภาษา เพื่อฝึกอบรมให้สมาชิกมีอุดมคติในคำนิติสุข มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการรักษาอนามัยของตนเองและของผู้อื่น รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและทำตนให้เป็นพลเมืองดี มีใจเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป

ข้อ ๕๔ อนุภาษาอยู่ในความควบคุมและดำเนินการทั่วไปของคณะกรรมการกลางคณะหนึ่ง ประกอบด้วยอธิบดีกรมพลศึกษาซึ่งเป็นผู้อำนวยการของอนุภาษาโดยตำแหน่ง เป็นประธานกรรมการ รองอธิบดีกรมพลศึกษา ผู้แทนกรมการฝึกหัดครู กรมวิสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมอนามัยและผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน ๑๐ คน เป็นกรรมการ ซึ่งสำนักงานกเป็นผู้แต่งตั้ง หัวหน้ากองอนุภาษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง

ผู้ทรงคุณธรรมอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

ข้อ ๕๘ คณะกรรมการกลางมีหน้าที่ คือ

๑. ดำริและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้อำนวยการกองอนุ-
กาชาดนำปรึกษา

๒. ออกข้อระเบียบเกี่ยวกับกิจการภายในของกองอนุ-
กาชาดโดยอนุมัติคณะกรรมการเจ้าหน้าที่

๓. วางหลักสูตรการฝึกอบรมสมาชิกอนุกาชาด ตลอดจน
การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และครูผู้ฝึกสอนอนุกาชาด

๔. ควบคุมกิจการให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของ
อนุกาชาด

ข้อ ๕๙ ทวิ ให้ผู้อำนวยการกองอนุกาชาด มีหน้าที่บริหาร
กิจการอนุกาชาด และจัดทำรายงานประจำปีแสดงกิจการซึ่งได้
กระทำไปแล้วเสนอต่อสภาอนุกาชาด

ข้อ ๖๐ ให้จัดระเบียบการปกครองอนุกาชาด ในส่วนภูมิภาค
ตามลำดับดังนี้

(๑) อนุกาชาดจังหวัด

(๒) อนุกาชาดอำเภอ

(๓) หมู่อนุกาชาด

ข้อ ๖๑ ในแต่ละจังหวัด ให้จัดระเบียบการปกครอง
อนุภาคราชการตามเขตจังหวัด

ให้มีคณะกรรมการอนุภาคราชการจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่า
ราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ นายกเทศมนตรี นาย
อำเภอ นายกหมื่นอนุภาคราชการโรงเรียนประจำจังหวัด เป็นกรรมการ
ศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ กับมีผู้ทรงคุณ-
ธรรมอีกไม่เกิน ๕ คน เป็นกรรมการ ซึ่งอุปนายกผู้ว่าการ
สภาภาคราชการ เป็นผู้แต่งตั้ง

กรรมการผู้ทรงคุณธรรม อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

ข้อ ๖๑ ทวิ กรรมการอนุภาคราชการจังหวัดมีหน้าที่ คือ

๑. ดำริและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่นายกอนุภาคราชการจังหวัด
นำปรึกษา

๒. วางแผนการฝึกอบรม อนุภาคราชการ ให้เหมาะสมแก่ สภา
ของจังหวัด

๓. คอยคุม กิจการ ให้ดำเนิน ไป ตาม วัตถุประสงค์ ของ
อนุภาคราชการ

๔. พิจารณารายงานประจำปีของอนุภาคราชการจังหวัด

ข้อ ๖๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายกอนุภาคราชการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองนายกอนุภาคราชการจังหวัด มีหน้าที่บริหารการอนุภาคราชการภายในจังหวัด และจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อกองอนุภาคราชการ

ข้อ ๖๓ ในแต่ละอำเภอ ให้จัดระเบียบการปกครองอนุภาคราชการตามเขตของอำเภอ

ให้มีคณะกรรมการอนุภาคราชการอำเภอ ประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธานกรรมการ นายกหมู่อนุภาคราชการโรงเรียนในอำเภอเป็นกรรมการ ศึกษาธิการอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ กับผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกิน ๕ คนเป็นกรรมการ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

ข้อ ๖๓ ทวิ กรรมการอนุภาคราชการอำเภอมีหน้าที่ คือ

๑. ดำริและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่นายกอนุภาคราชการอำเภอ นำปรึกษา

๒. วางแผนการฝึกอบรม อนุภาคราชการ ให้เหมาะสมแก่สภาพของอำเภอ

๓. ควบคุมกิจการ ให้ดำเนิน ไป ตาม วัตถุประสงค์ ของ

อนุชาชาติ

๔. พิจารณารายงานประจำปีของอนุชาชาติอำเภอ

ข้อ ๖๔ ให้นายอำเภอเป็นนายกอนุชาชาติอำเภอ และ
ศึกษาธิการอำเภอเป็นรองนายกอนุชาชาติอำเภอ มีหน้าที่บริหาร
การอนุชาชาติภายในอำเภอ และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ
อนุชาชาติจังหวัด

ข้อ ๖๕ ในโรงเรียนที่มีกิจการอนุชาชาติ

ให้มีคณะกรรมการอนุชาชาติโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย
อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่เป็นประธานกรรมการ รองนายกหมู่
ผู้นำกลุ่มหรือรองผู้นำกลุ่ม ตามความในข้อ ๖๔ และข้อ ๖๕ เป็น
กรรมการ และผู้ทรงคุณธรรมในท้องถิ่นอีกไม่เกิน ๕ คน เป็น
กรรมการ ซึ่งนายกอนุชาชาติอำเภอ นายกอนุชาชาติจังหวัด
ผู้อำนวยการกองอนุชาชาติเป็นผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณี

กรรมการผู้ทรงคุณธรรมอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

ข้อ ๖๕ ทวิ กรรมการอนุชาชาติโรงเรียนมีหน้าที่ คือ

๑. ดำริ และวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่นายกหมู่อนุชาชาติ
โรงเรียนนำปรึกษา

๒. วางแผนการฝึกอบรมอนุชาชาติภายในโรงเรียน

๓. พิจารณารายงานประจำปีของหมุ่อนุศาสนาโรงเรียน

ข้อ ๖๖ ให้อาจารย์ใหญ่ หรือ ครูใหญ่ เป็น นายก หมุ่อนุศาสนาโรงเรียนมีหน้าที่บริหารกิจการอนุศาสนาในโรงเรียน และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่ออนุศาสนาอำเภอ อนุศาสนาจังหวัด และกองอนุศาสนาแห่งชาติ หากหมุ่อนุศาสนาโรงเรียนใดมีสมาชิกมาก จะแต่งตั้งครูเป็นรองนายกหมุ่ ทำหน้าที่ช่วยบริหารกิจการอนุศาสนาในโรงเรียนก็อาจทำได้ นายกอนุศาสนาอำเภอ นายกอนุศาสนาจังหวัด ผู้อำนวยการกองอนุศาสนาเป็นผู้แต่งตั้งแต่งตั้ง

ข้อ ๖๗ โรงเรียนหนึ่งให้จัดเป็นหมุ่อนุศาสนาได้เพียงหนึ่งหมุ่และแบ่งการปกครองดังนี้

(๑) หมุ่อนุศาสนาโรงเรียน ประกอบด้วยกลุ่มอนุศาสนาตั้งแต่หนึ่งกลุ่มขึ้นไป

(๒) กลุ่มอนุศาสนา ประกอบด้วยหน่วยอนุศาสนาตั้งแต่ ๒-๖ หน่วย

(๓) หน่วยอนุศาสนา ประกอบด้วยสมาชิกอนุศาสนาตั้งแต่ ๗-๓๐ คน

ข้อ ๖๘ ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา อนุศาสนาในโรงเรียนมีตามลำดับดังนี้

- (๑) นายกลุ่ม
- (๒) รองนายกลุ่ม
- (๓) ผู้นำกลุ่ม
- (๔) รองผู้นำกลุ่ม
- (๕) หัวหน้าหน่วย
- (๖) ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย

ข้อ ๖๕ ในกลุ่มหนึ่งให้มีกรรมการอนุชาตกลุ่มประกอบด้วยหัวหน้าหน่วย ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยเป็นกรรมการ มีผู้นำกลุ่ม และรองผู้นำกลุ่มเป็นทปปรึกษา

กรรมการอนุชาตกลุ่มมีหน้าที่วางแผนกิจกรรม การหา รายได้ การใช้จ่าย การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุชาต แต่งตั้งรายรับจ่ายเงินรายได้ของกลุ่ม และอื่นๆ

ข้อ ๗๐ ในเรื่องต่อไปนีให้จัดทำเป็นข้อระเบียบ โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับ

- (๑) การเข้าเป็นสมาชิกอนุชาต การออกจากสมาชิก อนุชาต และการฝึกอบรม
- (๒) การตั้ง การยุบ หมดอนุชาตในโรงเรียน

(๓) การตั้งและถอดถอนผู้บังคับบัญชาอนุภาษัต

ข้อ ๗๑ หากจัดอนุภาษัตชน

(๑) โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ที่ตั้งก่ดล่วนกลาง ให้ชนตรงต่อกองอนุภาษัต ซึ่งผู้ อำนวยการกองอนุภาษัต และหัวหน้ากองอนุภาษัต ทำหน้าที่เต็มไอนายก อนุภาษัต จังหวัด และรองนายกองอนุภาษัตจังหวัด

(๒) โรงเรียนรัฐบาลในล่วนภูมิภาคที่ตั้งก่ดจังหวัด ให้ชนตรงต่ออนุภาษัตจังหวัด

ข้อ ๗๒ หากจัดอนุภาษัต ในโรงเรียนตั้งก่ดเทศบาลนคร ให้เทศบาลจัดให้มี คณะกรรมการ อนุภาษัต และเจ้าหน้าที่บริหารงานอนุภาษัตเช่นเดียวกับจังหวัดตามข้อ ๖๑, ๖๓ ทวิ และ ๖๒ โดยอนุโลม ล่วนเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล จัดให้มีคณะกรรมการ อนุภาษัตและเจ้าหน้าที่บริหารงานอนุภาษัต เช่นเดียวกับอำเภอตามข้อ ๖๓, ๖๓ ทวิ และ ๖๔ โดยอนุโลม

ข้อ ๗๓ เครื่องแบบ และเครื่องหมายของผู้ บังคับบัญชาอนุภาษัต กรรมการและสมาชิกอนุภาษัต ให้เป็นไปตามที่สภาอนุภาษัตกำหนด

ข้อ ๗๔ เงินค่าบำรุงล่มาชิกอนุภาษัต ให้เก็บจากล่มาชิก

ปีหนึ่งไม่เกิน ๕ บาท ให้ผู้อำนวยการกองอนุภาษัต นายก
 อนุภาษัตจังหวัดเป็นผู้กำหนด ส่วนการจ่ายและรักษาเงินนั้นให้
 ปฏิบัติตามข้อระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายเงินบำรุงอนุภาษัต

ข้อ ๑๕ เมื่อหม่อมอนุภาษัตเลิกตั้งโดยเหตุใดเหตุหนึ่ง ให้
 หม่อมอนุภาษัตนั้น ตั้งบัญชีเงินแสดงรายรับรายจ่ายต่อกองอนุภาษัต
 พร้อมคอดเงินที่เหลือ เพื่อฝากส่งภาภาษัตไว้สมทบทุนของอนุภาษัต

ข้อระเบียบสภาภาษาไทย ว่าด้วยเครื่องแบบอนุภาษา

พุทธศักราช ๒๕๐๘

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗๓ แห่งข้อบังคับสภาภาษาไทย ว่าด้วยอนุภาษา พุทธศักราช ๒๕๐๘ สภาภาษาไทย จึงกำหนดเครื่องแบบอนุภาษาชนิดดังต่อไปนี้

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อระเบียบนี้เรียกว่า “ข้อระเบียบสภาภาษาไทย ว่าด้วยเครื่องแบบอนุภาษา พุทธศักราช ๒๕๐๘”

ข้อ ๒ ข้อระเบียบนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันท้ปประกาศนั เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับสภาภาษาไทย ว่าด้วยเครื่องแบบสมาชิกอนุภาษา พุทธศักราช ๒๕๐๒

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการกองอนุภาษา มีอำนาจออกคำสั่งแจ้งความ ช้แจ้งแถดงการณั เพื่อให้การปฏิบัติตามข้อระเบียบนี้เป็นไปโดยถูกต้องกับให้มีอำนาจตั้งเพิ่มหรือลดเครื่องแบบ หรือเครื่องประกอบเครื่องแบบตามข้อระเบียบนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับ

เหตุการณ์ใดตามที่เห็นสมควร เมื่อได้ออกคำสั่ง แจ้งความ หรือ
หรือแสดง การณ์ ไป ประการใด แล้ว ให้ส่งดำเนินคำสั่ง แจ้งความ
หรือแสดงการณ่นั้น ๆ ให้ถึงราชอาณาจักรไทยและเมื่อถึงราชอาณาจักรไทย
ได้อนุมัติแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งข้อระเบียบ ถ้าไม่
อนุมัติก็ให้เป็นอันตกไป

ข้อ ๕ เพื่อให้การเป็นไปตามข้อระเบียบนี้ ให้กองอนุ-
ภาษาคิดทำเครื่องแบบและเครื่องหมายต่าง ๆ ตลอดจนเครื่อง
ประกอบเครื่องแบบ (ถ้ามี) ตามข้อระเบียบนี้หรือที่จะกำหนดให้
ผู้บังคับบัญชา ตำรวจกองอนุภาษาค การมการ และเจ้าหน้าที่
อนุภาษาค กับตำรวจกองอนุภาษาค แต่งหรือใช้โดยชอบด้วยข้อ
ระเบียบนี้ ขึ้นไว้เป็นตัวอย่าง

ลักษณะ ๑

เครื่องแบบ

หมวด ๑

เครื่องแบบสมาชิกอนุภาษาค

ข้อ ๖ เครื่องแบบสมาชิกอนุภาษาค มีดังต่อไปนี้

- (๑) หมวก ทำด้วยผ้าสีกรมท่า รูปแบบตามที่กำหนด
กับมีเครื่องหมายลายครุฑเป็นรูปภาษาค ทำด้วยโลหะ

สีเงิน มีเส้นขอบสีน้ำเงินแก่ ขยับบนพื้นวงกลม
สีขาว ล้อมกรอบเป็นข้อซัยพฤษ และตรงด้นบน
มีอุณาโลม ยอดอุณาโลมมีรัศมี จากฐานเครื่อง
หมายถงยอดรัศมี ยาว ๓ ซม. เครื่องหมายน
ประดับทางซ้ายก่อนไปทางหน้าหมวก

- (๒) เสื้อ เซตสีขาวเกลี้ยง คอพับ ผ่าอกตลอด ทอก
เสื้อทำเป็นลำบ ขนาดกว้างระหว่าง ๒.๕ ซม. ถึง
๓ ซม. มีตมขัดตลอดเหนือเข็มขัด ๕ ตม แขน
ยาวรวบที่ข้อมือ และมีผ้าห่มที่ปลายแขนเสื้อโดย
รอบ กว้างระหว่าง ๓ ถึง ๕ ซม. ตามขนาดของ
บุคคล มีตมขัดข้างละ ๒ ตม มีกระเป๋าคิดทอกเสื้อ
เบื้องซ้าย ๓ กระเป๋า ขนาดโตพองาม ตรงกึ่งกลาง
กระเป๋าด้านในแนวดิ่ง พับจีบเป็นแถบกว้างเท่ากับลำบ
อกเสื้อ ที่ปากกระเป๋ามีใบปกรุปมน ขายกลางแหลม
เจาะรั้งคุดสำหรับขัดคุด ซึ่งติดอยู่ กึ่งกลาง ปาก
กระเป๋าด้าน ๓ ตม ทกึ่งกลางดัดเสื้อด้านหลังทางแนวดิ่ง
พับจีบเป็นแถบ กว้างเท่ากับลำบอกเสื้อ

คุดทั้งสี่ทกด้านมาน มีลักษณะเป็นรูปกลมแบน

ชนิด ๒ รู ขนาดเดียวกัน ทำด้วยวัตถุสีขาว เช่นเดียวกับเสื้อ

ที่อกเสื้อ เบื้องขวา ติดเครื่องหมายดำชัก

ขนูกลาตุ่งกว่าระดับอักษรย่อชื่อโรงเรียนเล็กน้อย

- (๓) ผ้าผูกคอ ผ้ารูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ดีกรมท่า มีด้านยาวประกอบมุมฉากด้านละ ๙๕ ซม. เดิมริมทั้งสามด้าน เวลาใช้ให้พับทางด้านทะแยงให้เรียบ มีขนาดกว้างประมาณ ๖ ซม. พับหนึ่งครั้ง สองครั้ง หรือสามครั้ง พอเหมาะกับผู้ใช้ แล้วผูกเป็นเงื่อนดอสดร้อยทับกระชับกับคอเสื้อ เอรอยพับไว้ด้านใน เงื่อนที่ผูกเอาไว้ข้างหน้าให้ชิดกับคอเสื้อพอดี

- (๔) กระโปรง ดีกรมท่าชนิดเกดียง ไม่มีลวดลาย รูปและแบบ ลักษณะอย่างเดียวกับ กระโปรงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อสวมต้องทับชายเสื้อให้เรียบร้อย

- (๕) เข็มขัด ทำด้วยหนังสีดำ กว้าง ๓.๕ ซม. มีหัวชนิดหัวเกยง ทำด้วยโลหะดีเงิน รูปดีเหลี่ยมผืนผ้า

กว้างพอที่จะสอดมกับสายเข็มขัดได้พอดี ยาว ๕.๕
ซ.ม. ตรงกลางหัวเข็มขัดมีสายดุนเป็นเครื่องหมาย
อย่างเดียวกับเครื่องหมายประดับหมวก ให้คาดทับ
ขอบกระโปรง

(๖) กุ้งเท้า ชนิดสั้น สีขาว เวลาสวมให้พับขอบกุ้ง
ปรกลงไปเพียงข้อเท้า

(๗) รองเท้า ผู้โอบสีขาอ ชนิดผูก ส้นสูงไม่เกิน ๑ ซ.ม.
หรือรองเท้าหนังสีดำแบบนักเรียนหญิง

ข้อ ๗ เครื่องแบบธมาชิกอนุภาชาตชาย ใช้เครื่องแบบ
นักเรียนของโรงเรียนที่ตนสังกัด และติดเครื่องหมายธมาชิกอนุ-
ภาชาตที่อกเสื้อเบื้องขวา ตั้งแถวระดับอักษรย่อชื่อโรงเรียนเล็ก
น้อย กับให้มีผ้าผูกคอตั้งในข้อ ๖ (๑)

ข้อ ๘ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในถิ่นกันดาร หากมีนักเรียนหญิง
สมควรเป็นธมาชิกอนุภาชาต แต่ไม่ถ้ามารดจัดหาเครื่องแบบได้
อนุโลมให้ติดเครื่องหมายธมาชิกอนุภาชาต ตั้งในข้อ ๖ (๒)
บรรทัดท้าย และใช้ผ้าผูกคอตั้งในข้อ ๖ (๓) ทั้งนี้ให้ได้รับ
อนุญาตจากผู้อำนวยการกองอนุภาชาตก่อน

หมวด ๒

เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาอนุภาาต

ข้อ ๕ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาอนุภาาตหญิง มตงน
แบบที่หนึ่ง ส่วนประกอบเครื่องแบบมตงน

- (๑) หมวก รูปและลักษณะอย่างเดียวกับที่กล่าวในข้อ ๖ (๑)
- (๒) เสื้อ รูปและลักษณะอย่างเดียวกับที่กล่าวในข้อ ๖ (๒)
- (๓) ผ้าผูกคอ รูปและลักษณะอย่างเดียวกับที่กล่าวในข้อ ๖ (๓) เว้นแต่ใช้ผ้าลินิน สีขาว ชนิดดีกรรม ที่ทุกด้าน ขนาด ๕.๕ ซม.
- (๔) กระโปรง สีกรมท่าเอวถึง ไม่มีลวดลาย แบบเรียบ เข้ารูป ยาวคลุมเข่า สวมทับชายเสื้อ
- (๕) เข็มขัด รูปและลักษณะอย่างเดียวกับที่กล่าวในข้อ ๖ (๕) เว้นแต่หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีทอง
- (๖) ถุงเท้า ชนิดยาว สีเนื้อ สวมเฉพาะในโอกาสพิเศษ

(๓) รองเท้า หนังสือเก่าเกลี้ยง ไม่มีลวดลาย แบบหุ้มปลาย และหุ้มสัน ส้นสูงไม่เกิน ๑ นิ้ว

เครื่องแบบท่อนั่งใช้ในโอกาสคุมแถว

แบบที่สอง ส่วนประกอบเครื่องแบบ มิดงน

(๑) เสื้อ แบบเข้ารูป คอแบบสีขาว แขนสั้น ปลาย แขนไม่พับ ติดคุมหุ้มผ้าสีขาว ๓ คุม ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. สวมปล่อยชาย

(๒) กระโปรง สักรวมท่าเกลี้ยงไม่มีลวดลาย แบบเรียบเข้ารูป ยาวคลุมเข่า

(๓) เข็มขัด ผ้าสีขาว หัวเข็มขัดรูปและลักษณะอย่างเดียวกับที่กล่าวในข้อ ๖(๕) เว้นแต่หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีทอง คาดทับเสื้อ

(๔) ถุงเท้า ชนิดยาว สีเนื้อ สวมเฉพาะในโอกาสพิเศษ

(๕) รองเท้า หนังสือเก่าเกลี้ยง ไม่มีลวดลาย แบบหุ้มปลาย และหุ้มสัน ส้นสูงไม่เกิน ๒.๕ นิ้ว

เครื่องแบบท่อนั่งใช้ในโอกาสทั่วไป

ข้อ ๑๐ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาชาย ใช้เครื่องแต่งกาย

เครื่องหมายการและสัญลักษณ์

กรรมการกลางอาสา
กรรมการอาสาจังหวัด

กรรมการอาสาอำเภอ
กรรมการอาสาโรงเรียน

เจ้าหน้าที่บริหารงาน
อาสา

ผู้ให้การอบรม

ผู้ทำอาสา

ผู้นำกลุ่ม

รองผู้นำกลุ่ม

วิชาปฐมพยาบาล

เครื่องหมายสมาคมชุนกาชาต

สมาคมชุนกาชาต

หัวหน้าหน่วย

ธงช่วยหัวหน้าหน่วย

วิชาปฐมพยาบาล

วิชาการพยาบาลในเคสต่าง

I
— วิชาว่านห้า —

วิชาพิเลียงเด็ก

ตุณวุฒิ

คหวิ
๑ ๑

ตุณวุฒิ

คหวิ
๑ ๑

วิชาการอยู่ต่ำ

ลักษณะ ๒ เครื่องหมายต่าง ๆ

หมวด ๑

เครื่องหมายสมาชิกธนาคาร

ข้อ ๑๑ เครื่องหมายสมาชิกธนาคาร เป็นเข็มกลัดลักษณะกลมแบน นูนพองาม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน มีกาชาดลงยาดีแต่งบนพื้นขาว ที่ขอบวงกลมลงยาลงเงิน มีอักษรว่า “ธนาคารไทย” อยู่ด้านบน และ “Thai J.R.C.” อยู่ด้านล่าง

ข้อ ๑๒ เครื่องหมายหัวหน้าหน่วย ใช้แพรแถบสีแดง ขนาดกว้าง ๒.๕ ซม. ยาว ๕ ซม. ประดับใต้เครื่องหมายสมาชิกธนาคาร

ข้อ ๑๓ เครื่องหมายผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย ใช้แพรแถบสีน้ำเงิน ขนาดกว้าง ๒.๕ ซม. ยาว ๕ ซม. ประดับใต้เครื่องหมายสมาชิกธนาคาร

ข้อ ๑๔ เครื่องหมายวิชาต่างๆ

(๑) วิชาปฐมพยาบาล เป็นเข็มกลัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า นูนมน ขนาดกว้าง ๑.๒๕ ซม. ยาว ๒.๕ ซม. ทำด้วย

โลหะดีเงิน ทางด้านซ้ายมีกาชาดลงยาดีแดงบนพื้น
ขาว ขอบวงกลมลงยาดีนาเงิน ด้านขวามืออักษรว่า
“การปฐมพยาบาล” บนพื้นลงยาดีนาเงิน

- (๒) วิชาการพยาบาลในเคหสถาน เป็นเข็มกลัดมีลักษณะ
กลมแบนนูนพองาม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำ
ด้วยโลหะดีเงิน มีกาชาดลงยาดีแดงบนพื้นขาว ล้อม
บนมืออักษรว่า “การพยาบาลในเคหสถาน” ล้อม
ล่างมีลายไทย

- (๓) วิชาฉายนา เป็นเข็มกลัดมีลักษณะกลมแบน นูนพองาม
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน
มีกาชาดลงยาดีแดงบนพื้นขาว ขอบวงกลมลงยา
ดีนาเงินทุกชน เว้นแต่ชนตนขอบวงกลมเป็นดีฟ้า มี
ข้อความดังนี้

ชนตน มืออักษรว่า “การฉายนาชนตน” บนพื้นลงยาดีฟ้า
ชนกลาง มืออักษรว่า “การฉายนาชนกลาง” ลงยาดีนาเงิน
บนพื้นโลหะ

ชนสูง มืออักษรว่า “การฉายนาชนสูง” ลงยาดีนาเงิน
บนพื้นโลหะ

ในโอกาสที่แต่งกายชุดอาบน้ำ ให้ใช้เครื่องหมายตามชั้น
ทำด้วยผ้าขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ ซม.

- (๔) วิชาพละเด็ก เป็นเข็มกลัดรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ด้าน
บนยาว ๒ ซม. ด้านล่างยาว ๓.๕ ซม. ด้านข้าง
ยาว ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน มีกาชาดลงยาสีแดง
บนพื้นขาว ที่ด้านบนของเครื่องหมายมีอักษรว่า
“พละเด็ก” บนพื้นลงยาสีน้ำเงิน

- (๕) วิชาการอยู่ค่าย เป็นเข็มกลัดรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า
ยาวด้านละ ๒.๕ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน มีกาชาด
ลงยาบนพื้นขาว อยู่ด้านบนของเครื่องหมาย ด้าน
ล่างมีอักษรว่า “การอยู่ค่าย” บนพื้นลงยาสีน้ำเงิน

ข้อ ๑๕ เครื่องหมายคุณวุฒิต่างๆ

- (๑) เครื่องหมายคุณวุฒิ เป็นเข็มกลัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
กว้าง ๓ ซม. ยาว ๔ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน มี
อักษรว่า “คุณวุฒิ” อยู่บนพื้นลงยาสีน้ำเงิน

เครื่องหมายนี้ใช้แทนเครื่องหมายวิชาต่างๆ ดัง
ในข้อ ๑๔ ซึ่งได้รวบรวมกัน ๓ วิชา

- (๒) เครื่องหมายคุณวุฒิชั้นสูง ใช้แพรแถบสีแดง กว้าง ๓ ซม. ยาว ๔ ซม. สอดใต้เครื่องหมายคุณวุฒิ ห้อยลง และที่ปลายแพรแถบมีห่วงโลหะคล้องติดกับเหรียญกลมลักษณะกลมแบน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีเงิน มีกาชาดลงยาสีแดงบนพื้นขาว ขอบวงกลมลงยาดำเงิน
- เครื่องหมายชนิดนี้ ใช้แทนเครื่องหมายวิชาต่าง ๆ ดังในข้อ ๑๔ ที่ได้รับตั้งแต่ ๕ วิชาขึ้นไป

หมวด ๒

เครื่องหมายกรรมการอนุชาด

ข้อ ๑๖ กรรมการกลางอนุชาด กรรมการอนุชาดจังหวัด กรรมการอนุชาดอำเภอ และกรรมการหมู่อนุชาดโรงเรียน มีเครื่องหมายเป็นเข็มกลัด ลักษณะกลมแบน พื้นทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. ทำด้วยโลหะดีทอง มีกาชาดลงยาสีแดงบนพื้นขาว ขอบวงกลมสีทอง

หมวด ๓

เครื่องหมายเจ้าหน้าที่อนุภาษัต

ข้อ ๑๗ เจ้าหน้าที่บริหารงานอนุภาษัต มีเครื่องหมาย เป็นเข็มกลัด ลักษณะเป็นโลหะสามเหลี่ยม กว้าง ๑.๗๕ ซม. กว้าง ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีทอง มีภาษิตลงยาดีแต่งบนพื้นขาว ขอบ วงกลมลงยาด้านเงิน มีสายไทยดีโลหะประกอบทุกมุม

ข้อ ๑๘ ผู้ให้การอบรม มีเครื่องหมาย รูปและลักษณะ เช่นเดียวกับเครื่องหมายเจ้าหน้าที่บริหารงานอนุภาษัต เว้นแต่ทำ ด้วยโลหะเงิน

ข้อ ๑๙ ผู้นำอนุภาษัต มีเครื่องหมาย เป็นเข็ม กลัด ลักษณะเรขาคณิตแบน นูนพองาม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำด้วย โลหะดีทอง มีภาษิตลงยาดีแต่งบนพื้นขาว ขอบวงกลมลงยา ด้านเงิน ระหว่างขอบวงกลมด้านเงินกับพื้นขาว มีช่องกลุเป็น สี่เหลี่ยมโดยรอบ

ข้อ ๒๐ เครื่องหมายผู้มีผู้นำอนุภาษัต

(๑) วิชาปฐมนิเทศ เป็นเข็มกลัด รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมมนกว้าง ๑.๒๕ ซม. ยาว ๔ ซม. ทำด้วยโลหะ ดีทอง ทางด้านซ้ายมีภาษิตลงยาดีแต่งบนพื้นขาว

ภายในวงกลมตงยาตั้งน้ำเงิน ด้านขวามืออักษรว่า
 “ผู้สอนปฐมพยาบาล” บนพื้นตงยาตั้งขาว

- (๒) วิชาว่ายนํ้า เป็นเข็มกลัดลักษณะกลมแบน นูนพอ
 งาม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม. ทำด้วยโลหะดีทอง
 มีกาชาตตงยาตั้งแดงบนพื้นขาว ขอบวงกลมตงยา
 ตั้งน้ำเงินทุกชั้น เจนแท่นคนขอบวงกลมเป็นดีฟ้า
 และมีข้อความดังนี้

ชั้นต้น มีอักษรว่า “การว่ายนํ้าชั้นต้น” บนพื้นตงยา
 ดีฟ้า

ชั้นกลาง มีอักษรว่า “การว่ายนํ้าชั้นกลาง” ตงยาตั้งน้ำเงิน
 บนพื้นโลหะ

ชั้นสูง มีอักษรว่า “การว่ายนํ้าชั้นสูง” ตงยาตั้งน้ำเงิน
 บนพื้นโลหะ

ผู้สอน มีอักษรว่า “ผู้สอนลวดดีภาพทางนํ้า” ตงยา
 ตั้งน้ำเงินบนพื้นโลหะ

ในโอกาสที่แต่งกายชุดอาบนํ้า ให้ใช้เครื่องหมายตามชั้น
 ทำด้วยผ้าขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ ซม.

หมวด ๔

เครื่องหมายผู้บังคับบัญชาอนุภาษาด

ข้อ ๒๑ นายกหมุ่และรองนายกหมุ่อนุภาษาดโรงเรียน ใช้
เครื่องหมายกรรมการอนุภาษาด ดังในข้อ ๑๖

ข้อ ๒๒ ผู้นำกลุ่ม มีเครื่องหมายรูปและลักษณะเช่นเดียวกับ
เครื่องหมายผู้นำอนุภาษาด ดังในข้อ ๑๙ แต่มีแพรแถบสีแดง
กว้าง ๒.๕ ซม. ยาว ๕ ซม. ประดับใต้เครื่องหมาย

ข้อ ๒๓ รองผู้นำกลุ่ม มีเครื่องหมายรูปและลักษณะเช่น
เดียวกับเครื่องหมายผู้นำอนุภาษาด ดังในข้อ ๑๙ แต่มีแพรแถบสี
น้ำเงิน กว้าง ๒.๕ ซม. ยาว ๕ ซม. ประดับใต้เครื่องหมาย

หมวด ๕

การประดับเครื่องหมาย

ข้อ ๒๔ การประดับเครื่องหมายต่าง ๆ ของสมาชิก อนุ
ภาษาด มีดังนี้

- (๑) เครื่องหมายหัวหน้าหน่วย หรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย
ให้ประดับทอกเสื้อเบื้องขวา สูงกว่าระดับอักษรย่อ
ชื่อโรงเรียนเล็กน้อย

- (๒) เครื่องหมายวิชาต่างๆ ให้ระดับแนวดียวกับเครื่องหมายสมัครกองอากาศ หรือเครื่องหมายหัวหน้าหน่วย หรือเครื่องหมายผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย ถัดไปทางขวา

สำหรับวิชาว่ายน้ำ ในโอกาสที่แต่งชุดว่ายน้ำ ให้ระดับที่ชุดว่ายน้ำด้านหน้า เบื้องขวา ต่ำกว่าระดับเอวเล็กน้อย

- (๓) เครื่องหมายคุณวุฒิ
(๔) เครื่องหมายคุณวุฒิชั้นสูง

เครื่องหมายตามข้อ (๓) หรือข้อ (๔) ให้ระดับถัดจากเครื่องหมายสมัครกองอากาศ หรือหัวหน้าหน่วย หรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยไปทางขวา เมื่อได้ระดับเครื่องหมายนั้นแล้ว มีสิทธิที่จะเลือกประดับเครื่องหมายวิชาต่างๆ ที่ได้รับอีก ๓ เครื่องหมาย และให้ประดับไว้ในตำแหน่งเดียวกับข้อ (๒)

ข้อ ๒๕ การประดับเครื่องหมายต่างๆ ของกรรมการเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชากองอากาศ มีดังนี้

- (๑) เครื่องหมายกรรมการกลางอนุภาษัต กรรมการ
 อนุภาษัตจังหวัด กรรมการอนุภาษัตอำเภอ กรรมการ
 การหม่อนุภาษัตโรงเรียน เจ้าหน้าที่บริหารงาน
 อนุภาษัต ผู้ให้การอบรม ผู้นำอนุภาษัต ผู้นำ
 กลุ่ม รองผู้นำกลุ่ม และวุฒิผู้นำอนุภาษัต ให้
 ประดับที่กลางอกเสื้อเบองขวา
- (๒) เครื่องหมายตามหลักต่างในข้อ (๑) ให้ประดับเรียง
 ตามลำดับไปทางขวา (ถ้ามี)

ข้อ ๒๖ การประดับเครื่องหมาย อนุภาษัต ทุกประเภท
 ประดับพร้อมกันได้อย่างมากไม่เกิน ๓ เครื่องหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) พระธีรณสารวิสุทกรรม

อุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษัตไทย

คำชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาอนุภาษา

การเรียนการสอน

๑. จัดสอนโดยระบบหมู่ คือแบ่งนักเรียนออกเป็นหน่วย และกลุ่ม เพื่อให้การเรียนการสอนทั่วถึง และรู้จักการเป็น ผู้นำ ผู้ตาม รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึง
๒. ครูควรวางโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาวว่า จะนำเรื่องใดมาเป็นภาคปฏิบัติ เพื่อให้สมาชิกมีทักษะเพิ่มขึ้น จากที่เรียนแล้วในหลักสูตรสามัญ ตลอดจนวางแผนงานร่วมกับนักเรียน เพื่อเด็กจะได้รู้วัตถุประสงค์ของบทเรียนแต่ละบท และร่วมมือด้วยอย่างจริงจัง
๓. การเรียนการสอนหนักไปทางภาคปฏิบัติ ให้เกิดทักษะและความสนุกสนาน ใช้เพลงและเกมแทรกด้วยตามสมควร โดยเฉพาะเด็กเล็กควรใช้เพลงและเกมประกอบการสอนให้มาก
๔. การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นหัวใจของการอนุภาษา ฉะนั้น ควรสอดแทรกในทุกโอกาส

ตามความสามารถของสมาชิก ความต้องการของ
โรงเรียนและของท้องถิ่น

๕. การมีไมตรีจิตต่อเพื่อนนานาชาติ ตามวัตถุประสงค์ขอ
ดำเนินการอนุชาตดังกล่าวนี้ มิได้มีอยู่ในหลักสูตร
แต่มุ่งให้จัดเป็นกิจกรรมตาม โครงการ ที่ โรงเรียน
จะวางขึ้น

หลักสูตร

ความมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อวางพื้นฐานให้สมาชิกอนุภาษิต ได้มีความรู้ และ ทักษะพอเพียง ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตนและส่วนรวม ตามวัตถุประสงค์ของการอนุภาษิต เพื่อฝึกอบรมให้สมาชิกมีอุดมคติใน ศานติสุข มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการรักษาอนามัยของตนเองและของผู้อื่น รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและทำตนให้เป็นพลเมืองดี มีใจเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป

หลักการ

๑. นักเรียนอายุตั้งแต่ ๗-๑๗ หรือกำลังเรียนในชั้นของโรงเรียน จะสมัครเป็นสมาชิกได้โดยไม่จำกัดเพศ
๒. เนื้อหาของวิชา
ก. ทั่วไป ได้แก่

การภาษิต ๑, ๒, ๓

ศึกษา { อเนกมัย ๑, ๒, ๓
สัตตศีลศึกษา ๑, ๒, ๓
ปฐมพยาบาล ๑, ๒, ๓

ศทกรรมศาสตร์ ๓, ๒, ๓

การพยาบาลในเคหสถาน ๓, ๒

ทั้งนี้เพื่อให้เรียนตามวัยของเด็ก เฉพาะการปฐมพยาบาล
และการพยาบาลในเคหสถาน มีเครื่องหมายวุฒิให้หลังจากที่ได้
ออกปฏิบัติงาน

ข. วิชาพิเศษ ได้แก่

การฉายา ๓, ๒, ๓

พิเศษ

การอยู่ค่ายพักแรม ๓, ๒

เหล่านี้มีเครื่องหมายวุฒิให้

การประเมินผล

การประเมินผลทำได้ดังนี้

ก. ถามให้ตอบแบบปรนัย

ข. ให้ปฏิบัติให้ดู ดมชักผู้ปฏิบัติและเพื่อน ๆ เป็นผู้
ประเมินผล โดยใช้ระเบียบเป็นเครื่องช่วย

ชาย ๘ - ๑๐ ปี	๑๓ - ๑๓ ปี	๑๕ - ๑๖ ปี	๑๗ - ๑๗ ปี
การภาษา ๓ อนามย ๑ สังคม { ดัดดัดศึกษา ๓ ปฐมพยาบาล ๓ คหกรรมศาสตร์ ๑	การภาษา ๕ อนามย ๒ สังคม { ดัดดัดศึกษา ๕ ปฐมพยาบาล ๕ คหกรรมศาสตร์ ๒	การภาษา ๓ อนามย ๓ สังคม { ดัดดัดศึกษา ๓ ปฐมพยาบาล ๓ คหกรรมศาสตร์ ๓	ฝึกการบำเพ็ญ ประโยชน์
	การพยาบาลในเคหสถาน ๑	การพยาบาลในเคหสถาน ๒	

ประวัติการกาชาด

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. เพื่อให้สมัครได้มีความรู้และความเข้าใจ ประวัติและความเป็นมาของการกาชาด
๒. เพื่อให้เกิดศรัทธาในการเป็นสมัครกอนุกาชาด และสมัครเป็นสมัครของสภากาชาด
๓. เพื่อให้สมัครได้ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สภากาชาดกับอนุกาชาดด้วยกัน

หลักการ ครูควรบรรยายให้นักเรียนซาบซึ้ง และเห็นประโยชน์ของการกาชาด และอนุกาชาด โดยใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ และพยายามให้สมัครกอนุกาชาดไปค้นคว้าจากหนังสืออุเทศ

การกาชาด ๑

๑. ประวัติสภากาชาดไทย ผู้ริเริ่มสภาอุณาโลมแดง การดำเนินงานของสภากาชาดไทย
๒. ประวัติอนุกาชาดไทย การก่อตั้ง ความมุ่งหมาย คุณประโยชน์ของการอนุกาชาด

การกาชาด ๒

๑. ประวัติการด้ากกาชาด ประวัติผู้ริเริ่มการกาชาด การรบทักซ์เฟรีโน การก่อตั้งด้ากกาชาด

๒. อนุสัญญาเจนีวา

๓. ประวัติอนุภาษาด้ากถ

การกาชาด ๓

๑. ประวัติการด้ากถกาชาดโดยละเอียด

๒. บทบาท คุณสมบัติ และหน้าที่ของคณะกรรมการ
ด้ากถกาชาด ดัชนีบาตด้ากาชาด

หมวดศุขศึกษา

ความมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อ ดั่งเดริม สุขภาพ ส่วนบุคคล
ครอบครัวและชุมชน

หลักการ พยายามให้หลักสูตรหนักไปในทางปฏิบัติ โดยยึด
หลักสูตรวิชาสุขศึกษาเป็นบททฤษฎี ทบทวนให้ตาม
โอกาส แบ่งหลักสูตรออกเป็น ๓ ระดับ ให้นักเรียนได้ฝึก
หัดทำ เป็นผู้ช่วยครูหรือพยาบาลในการฝึกหัดและปฏิบัติทั้ง
ในโรงเรียนและในการไปพักแรม นอกจากนั้นควรจัดพานัก
เรียนไปชมกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น ตามโรงพยาบาล
สถานีนอนามัย สถานเลี้ยงเด็ก ฯลฯ ตาม โอกาสจะ
อำนวยด้วย

ก. นอนามัย

ข. สุขศึกษา

ค. ประชุมพยาบาล

อนามัย ๑

อายุ ๘-๑๐ ปี

๑. ให้รู้จักกติกาอนามัย
๒. ฝึกให้รักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า พื้น ผนัง
เตียง และฝึกให้หมั่นล้างมือรักษาความสะอาด
๓. ฝึกให้รู้จักการกินที่ถูกต้อง รู้จักมารยาทในการกินอาหาร
และรู้จักเลือกกินอาหารที่เป็นประโยชน์
๔. ฝึกทบทวนท่วงท่า ยืน เดิน และยกของหนักให้ถูก
ลักษณะ
๕. รู้จักการออกกำลังกายและการพักผ่อน
๖. ให้รู้จักคุณและโทษของการขับถ่าย การรักษาความ
สะอาดอวัยวะของการขับถ่าย รู้จักการใช้ส้วม ทำ
ความสะอาดส้วม การล้างมือด้วยสบู่ภายหลังถ่าย
อุจจาระ บิดถ่าย
๗. ให้รักษาความสะอาดอาคารต่าง ๆ ของโรงเรียน
บริเวณโรงเรียน และรู้จักรักษาความสะอาดของบ้าน
เรือน และถนนหนทาง ตลอดจนที่สาธารณะ

๘. ให้รู้จักการใช้ผ้าสะอาดบริโภคน อยู่ในที่มีอากาศโปร่ง และแสงสว่างเพียงพอ
๙. ฝึกให้รู้จักและเห็นประโยชน์ในการแพทย์ พยาบาล รายงานต่อผู้ใหญ่เมื่อมีอาการผิดปกติ และรู้จักรับบริการอนามัยจากเจ้าหน้าที่อนามัยได้
๑๐. ให้รู้จักการป้องกันโรคติดต่อง่าย ๆ ได้แก่ เหา หิด กัดาก เกื้ออน รู้จักสาเหตุและการป้องกัน

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ให้วาดภาพหรือเก็บภาพที่เกี่ยวกับภคิกากอนามัย
๒. ก. ดำริดและฝึกหัด วิชารักษาคำมสะอาดของร่างกาย
เช็ดผ้า ฟัน ผม เ็บ
ข. จัดให้เป็นเวรตรวจคความสะอาด
๓. ก. แต่งตั้งอย่างอาหารที่ควรเลือกกิน การเก็บ
อาหาร ดูปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้
ในการกิน
ข. อภิปรายชนิดของอาหาร
ค. ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
๔. ดำริดและให้ปฏิบัติ ทำนัง ยืน เคิน และยกของหนัก

ให้ถูกสุขลักษณะ

๕. อภิปรายและเน้นให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ หรือนาย
ภาพยนตร์ เรื่องการออกกำลังกายและการพักผ่อน
๖. ก. บรรยายการใช้และสถิติการรักษาตัว
ข. แสดงภาพโฆษณาและหุ่นจำลอง ตัวที่ถูก
สุขลักษณะ และการใช้ การรักษา
๗. ก. การจัดเวรรักษาคความสะอาดห้องเรียน และอาคาร
ต่างๆ ของโรงเรียน บริเวณโรงเรียน
ข. อภิปรายเรื่องรักษาคความสะอาดบ้านเรือน ถนน-
หนทาง ตลอดจนที่สาธารณะ
๘. ก. แสดงการเก็บและใช้น้ำสะอาด ตลอดจนทำน้ำให้
สะอาดด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น ต้ม เป็นต้น
ข. พาทมกิจการประปา
ค. ให้อูหองที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน
๙. ก. ให้อูกับตรตรวจสุขภาพของนักเรียน ตลอดจน
การให้อูประวัติ และรายงานการเจ็บไข้ของตนเอง
ข. อภิปรายประโยชน์ของบริการอนามัยที่ได้รับ เช่น
ประโยชน์ของการตรวจสุขภาพ การให้อูมิกุมกัน

- โรค ได้แก่ การปลูกฝี ฉีดวัคซีนป้องกันโรค
๓๐. ก. แสดงภาพโปสเตอร์ เอกสารคู่มือศึกษาเกี่ยวกับโรคติดต่อต่าง ๆ ตลอดจนทางเข้าสู่ร่างกาย
- ข. อภิปรายการป้องกันโรค หิด เหา กัดาก เกื้ออน
- ค. ให้เป็นผู้ช่วยครู หรือพยาบาลในการตรวจทำความสะอาด และการใช้ยาภายนอก

อนามัย ๒

อายุ ๑๑-๑๓ ปี

๑. ทบทวนความรู้จากอนามัย ๑
๒. ให้รู้จักอันตรายต่าง ๆ ของร่างกาย หน้าที่ และการรักษาอนามัยโดยการทบทวนและชี้แจงให้เห็นจริงตามโอกาส
๓. ให้รู้จักคุณสมบัติของชนิดอาหาร โดยละเอียด
๔. ให้รู้จักโรคติดต่อที่สำคัญ ๆ เพิ่มขึ้น ตามหลักสูตร สุขศึกษา เช่น หิด สุกใส คางทูม วสฯ ทางนำโรค เข้าสู่ร่างกาย และการป้องกัน โดยทบทวนความรู้ตามโอกาส
๕. ให้รู้จักการรักษาอนามัยเพศ การเปลี่ยนแปลงของ

- ร่างกายในวัยรุ่น การมีประจำเดือน และการมีบุตร
๖. รู้จักทำรายงาน แจ้งเหตุแก่ครู หรือเจ้าหน้าที่อนามัย
 ๗. ให้รู้จักรักษาสภาพจิต ทำตัวให้เข้ากับสังคม รู้จัก
พุดจากกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้ไพเราะและได้ความชัดเจน
เชื่อถือได้
 ๘. ให้รู้จักการเลี้ยงเด็ก และบริบาลทารก
 - ๘.๑ ให้รู้จักความหมายของครอบครัว พ่อ แม่ หญิง
มีครรภ์ และบริการพิเศษสำหรับเด็กอ่อน
 - ๘.๒ ให้รู้จักการทำเสื้อผ้า เตรียมเครื่องใช้สำหรับเด็ก
เด็กเล็ก
 - ๘.๓ รู้จักจัดและตกแต่งห้องเลี้ยงเด็ก ตัดอดจน
เครื่องใช้
 - ๘.๔ รู้จักสังเกตและเข้าใจ ลักษณะของเด็ก ที่สมบูรณ์
และ ผิดปกติ อย่างง่าย ๆ โดยดูจากผิวหนัง
การชั่งน้ำหนัก และสังเกตอาการ
 - ๘.๕ รู้จักวิธีอาบน้ำเด็ก การให้นมและอาหาร
 - ๘.๖ รู้จักการฝึกหัดเด็กตามวัย

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ฝึกซ้อมกิจกรรมจากอนามัย ๓

๒. ก. แสดงภาพโปสเตอร์ และหุ่นจำลองของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย
ข. อภิปรายเกี่ยวกับอวัยวะ หน้าที่ และความสัมพันธ์ของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย
๓. ^๕ ชี้แจงคุณประโยชน์ของอาหารกลางวัน ที่โรงเรียนจัด
๔. ก. แสดงภาพโฆษณา เอกสารสู่ชีวิตศึกษา เกี่ยวกับโรคที่พบเสมอ ๆ เช่น หัด ดุ๊กได้ คางทูม ฯลฯ
ข. ให้นักเรียนที่เคยเป็นโรคออกมาเล่า แล้วอภิปรายสาเหตุและการป้องกัน
๕. ก. เชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องอนามัยเพศ
ข. แสดงภาพโฆษณาหรือหุ่นจำลอง
๖. ให้เป็นผู้ช่วย ครูหรือเจ้าหน้าที่อนามัย ขณะรับบริการอนามัย
๗. ผูกให้รู้จักพูด และปฏิบัติต่อเพื่อน และต้อนรับเมื่อมีผู้มาเยี่ยมโรงเรียน
๘. ก. แสดงให้นักเรียนฝึกจัดเตรียมเสื้อผ้า อาหาร เครื่องใช้ของหญิงมีครรภ์ และเด็กอ่อน
ข. พานักเรียนไปเยี่ยมสถานเลี้ยงเด็ก หรือโรงพยาบาล

- ค. ฝึกหัดการอาบน้ำเด็กโดยใช้ตุ๊กตา
- ง. ให้นักเรียน ได้ไปฝึกเลี้ยงเด็กตาม สถานเลี้ยงเด็ก
และโรงพยาบาล

อนามัย ๓

อายุ ๑๔-๑๖ ปี

๑. ทบทวนความรู้จากอนามัย ๒
๒. รู้จักสัดส่วนของอาหารรับประทานประจำวัน การ
เลือกอาหารให้คนเจ็บ เด็ก และผู้สูงอายุ (ควรจะเป็น
ข้อที่เป็น ความสำคัญมากขึ้น เพิ่มเติมจาก หลักสูตร
ในหมวด Home Nursing)
๓. ให้รู้จักการใช้เวลาดำรง การผ่อนคลายอารมณ์
๔. ให้รู้จักการ อนามัย เพศละ แยก ชื่น จากความรู้ ใน
อนามัย ๒ ได้แก่ โรคและความผิดปกติต่าง ๆ
๕. ให้รู้จักการ จัด อาคาร สถานที่ ให้ถูกหลัก สุขภาพ
ละเอียดขึ้น
๖. ฝึกหัดให้มีความสนใจในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บที่จะระบาด
๗. ให้รู้จักปัญหาทางสุขภาพ เกี่ยวกับการสมัคร การ

ปฏิบัติระหว่างสมัคร และหลังคลอด

๘. ให้รู้จักการเลี้ยงเด็กและบริบาลทารก

๘.๑ ให้รู้จักการเลี้ยงเด็กด้วยนมมารดา นมผสม และ
การทำความสะดวกสบายของนม

๘.๒ รู้หลักและเข้าใจในการประกอบอาหารให้เด็ก

๘.๓ เข้าใจความเจริญเติบโตของเด็ก ทั้งทางร่างกาย
และทางจิต

๘.๔ รู้จักโรคที่สำคัญๆ ในเด็ก ได้แก่ ไชกรณ คอติบ
หวัด

๘.๕ การป้องกันโรคและความสำคัญของการปลูกภูมิ
คุ้มกันโรค

๘.๖ ให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นแม่

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ฝึกซ้อมกิจกรรม จากอนามัย ๒

๒. ให้นักเรียนได้ฝึกการประกอบอาหารประจำวันสำหรับเด็ก คนเจ็บและผู้สูงอายุ

๓. ตั้งเสริมให้ใช้ห้องสมุด ทำสวนครัว ปลูกต้นไม้ เติบโต
กีฬา

๔. เชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องอนามัยเพศ

๕. ก. เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการสู่ขามิบาล
 - ข. แต่งภาพและเอกสาร
 - ค. นายภาพยนตร์หรือแต่งภาพ และเอกสารเกี่ยวกับการสู่ขามิบาลโรงเรียน
 - ง. ให้นักเรียนดูแต่แก้ไขการสู่ขามิบาลของโรงเรียนให้เหมาะสม
๖. ก. เชิญวิทยากรมาบรรยายในโอกาสที่อาจจะมิ โรคระบาด
 - ข. นายภาพยนตร์หรือแต่งภาพโฆษณา เอกสาร นำมาอภิปราย
 - ค. ให้อ่านหนังสือพิมพ์และฟังข่าวสารนำมา อภิปราย
๗. ก. เชิญวิทยากรฝ่ายแพทย์ และนักจิตวิทยา มาบรรยายปัญหาทางสุขภาพเกี่ยวกับการผสมรส การปฏิบัติตัวระหว่างมีครรภ์ และหลังคลอด
 - ข. นายภาพยนตร์ ภาพโฆษณา
๘. ก. ๘.๑-๘.๖ เชิญวิทยากรมาบรรยาย ให้รู้จักการเลี้ยงเด็กและการบริหารทารก

- ข. นายภาพยนตร์ แต่งภาพโฆษณาและเอกสาร
 ค. ส่งนักเรียนไปโรงพยาบาล เพื่อฝึกหัดงานเย็บเด็ก
 หรือโรงพยาบาล

สวัสดิศึกษา ๑

อายุ ๘ - ๑๐ ปี

๑. รู้จักความปลอดภัยของสนามเล่นและทางเท้า
๒. รู้จักอันตรายของของแหลมคม
๓. รู้จักอันตรายและป้องกันผงเข้าตา ถึงของคัตหุ คอ
 จมูก
๔. รู้จักวงของไข่ ของเล่น และเลือกเล่นในที่ปลอดภัย
๕. รู้จักอันตรายที่จะเกิดจากไฟ ไฟฟ้า น้ำร้อน เตาต้มน้ำ
 และยาต่างๆ
๖. หักวายน่าและรู้จักวิธีป้องกันการตกน้ำ ตกจากที่สูง
 หกตม
๗. รู้จักอันตรายอันเกิดจากอาหาร และพืชที่เป็นพิษ
๘. รู้จักวิธีข้ามถนน การจราจร การเดินทางเท้า ตลอดจน
 จานการนั่งในรถเร็ว และการขึ้นลง

๘. วัชรกษัตริย์และอนัตตราชที่เกิดจากสัตว์ร้ายและแมลงที่มีพิษ
๑๐. วัชรกษัตริย์ป้องกันตนให้พ้นจากการถูกล่อลวง
๑๑. วัชรกษัตริย์ป้องกันตนเองจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ พายุ น้ำท่วม ไฟป่า

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดเวรช่วยดูมาชิกกรูณ์พี ค่ายหญ้า เก็บของแหลมคม และที่จะเป็นอันตราย ชี้แจงเหตุและผลจากอันตราย
๒. ฉายภาพยนตร์ เรื่องอันตรายของของแหลมคม ลักษณะของทงเตียนหนามและ วัชโรในททจคฉายภาพยนตร์ไม่ได้ ควรจัดการแสดงถึงเรื่องนั้นๆ
๓. นำบรรดาสิ่งของที่จะเป็นอันตรายต่อตา หู คอ จมูก มาให้ดูแล้วให้อภิปรายถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น และวิธีช่วยเหลือ ถ้าของเหล่านั้นเข้าไป
๔. ให้นักเรียนหัดจัดห้อง บ้าน ครุฑ ให้ออกความเห็น การติดตั้งการวางของใช้ และของเล่น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย มีครูเป็นที่ปรึกษา

๕. ก. ให้ดูภาพโฆษณา และข้แจงเรื่องอันตรายของ
ไม้ขีดไฟ กระแสไฟฟ้า สายไฟฟ้าขาด คุณและ
โทษของ น้ำร้อน เตาแก๊ส และยา
- ข. จัดซ้อมการหนีอัคคีภัย โดยการซ้อมเหตุการณ
ที่เกิดขึ้น น้ดหมายให้ฟังเสียงสัญญาณ ลงมา
รวมกันในที่นัด รอค้างจากครู
๖. นำนักเรียนไปดูการเล่นของนักเรียนอื่น และตั้งเกด
อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการตกจากที่สูง การหกถ้ม
การตกน้ำ ตลอดจนช่วยกันคิดหาวิธีป้องกัน โดยมี
ครูเป็นที่ปรึกษา
๗. นำอาหารดี อาหารบูด และพืชผลไม้ที่มักจะเป็นพิษ
นำขวดยาที่มป้ายแดง ห้ามรับประทาน หรือมีรูป
กระโหลกมาให้ดู พร้อมทั้งการข้แจงดูการเก็บอาหาร
ที่ถูกคว้ชจากหมวดคหกรรมค้าสตร
๘. ส้มมุติบริเวณโรงเรียนเป็นท้องถนน มีสัญญาณไฟ
มีทางม้าลายมีรถและให้นักเรียนปฏิบัติให้ถูกต้อง ดัง
แต่การเดินข้ามถนน การดูสัญญาณไฟ การนั่ง การ
ขึ้นห้อยโหน วางมือ วางเท้า ให้ถูกที่

๘. พานักเรียนไปส่งจนถึงตัว ช้างแดงจนตรอยที่เกิดจากการโกธจริตตัวต่าง ๆ ถ้าไม่มีโอกาสใช้ภาพโฆษณาแสดงถึงตัว และแมลงที่เป็นอันตราย
๑๐. ก. ฉายภาพยนตร์เรื่องการหลอกลวงของคนแปลกหน้า และการบ่อนกัน หากไม่มี ใช้การแสดงแทน และให้ครูเล่าถึงวิธีหลอกลวงแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นเสมอๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเชื่อคำพูดแปลกหน้ามาชักชวนและไปด้วย ตลอดจนการทำ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเรื่องการไปและกลับจากโรงเรียน
- ข. หักให้นักเรียนปรึกษาหารือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เมื่อมีความสงสัยหรือมีเรื่องไม่สบายใจ
๑๑. ชื่อมการบ่อนกันอันตรายอันเกิดจากภัยธรรมชาติ โดย สัมมุติการมีลมพายุ น้ำท่วม และสายฟ้า

สวัสดิศึกษา ๒

อายุ ๑๑ - ๑๓ ปี

๑. การทบทวนความรู้สวัสดิศึกษา ๑

๒. รู้จักใช้เครื่องมือแหลมคม ตลอดจนรู้จักแนะนำผู้อื่นให้รู้จักป้องกันตัว
๓. ให้รู้จักแนะนำ และเก็บสิ่งของที่จะเป็นอันตรายแก่นักเรียนอื่นๆ ถิ่นนามและทางเท้า เช่น เชือก ถวด รากไม้ ของมีคม เป็ดอกกด้วย ฯลฯ
๔. รู้จักการจัดสถานที่ในบ้าน โรงเรียน ให้ปลอดภัยจากอัคคีภัย และอันตรายจากกระแสไฟฟ้า (ให้เน้นอันตรายจากไฟฟ้าแรงสูงด้วย) นำรถรดน้ำ เตารีด ยางต่าง ๆ
๕. รู้จักควบคุมดูแลนักเรียนเล็ก ๆ ให้พ้นอันตรายจากการตกน้ำและตนเองต้องว่ายน้ำเป็นด้วย
๖. รู้จักชนิดของยาสามัญประจำบ้าน ดำรงเคมี อาหารพืช สัตว์ และแมลงที่เป็นพิษ
๗. รู้จักอ่านและใช้สัญญาณจราจรได้มากขึ้น และรู้จักป้องกันอุบัติเหตุอันอาจเกิดจากการใช้จักรยาน (๒ ล้อ)
๘. รู้จักการป้องกันตนให้พ้นจากการถูกล่อลวงให้ระเียดยา

๘. รู้จักความสามารถและกำลังของตนเองก่อนที่จะหยิบยกของ รวมทั้งการตกแต่งหน้าตาผู้อื่น และขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
๑๐. รู้จัก แบ่งกลุ่ม และจัด หน้าตาช่วยเหลือป้องกันอันตรายให้แก่ส่วนรวม
๑๓. รู้จักช่วยเหลือป้องกันอันตรายอันเกิดจากภัยธรรมชาติ

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ศึกษากิจกรรมที่เคยผ่านมาแล้วตามโอกาส
๒. ให้เป็นเวรช่วยครูหัดศึกษา ดูแล และแนะนำการใช้เครื่องมือทดแทนคน
๓. ครูควบคุมนักเรียนให้หัดจัดเวร และรับผิดชอบความปลอดภัยของสถานที่ ทางเท้า เก็บของมีคม เช่น แก้ว กระเบื้อง กระจก และของที่จะทำให้สะดุดล้ม เช่น เชือก ลวด ก้อนหิน คอไม้ เป็ดอกกล้วย ตลอดจนการตายหมู่ ช่อมแซมโรงเรียน เช่น ปูอิฐ คอกถูกรวง

๔. ก. หักสำรวจและวิจารณ์แหล่งที่อาจจะเกิดอันตราย
จากไฟฟ้า เช่น ปลั๊กไฟฟ้าชำรุด พร้อมทั้งหาเหตุ
ผล ตลอดจนการป้องกันแก้ไข
- ข. ผลัดเวรกันช่วยควบคุมนักเรียนเล็กในชั้นซ้อมหนี
อัคคีภัย
- ค. หักเข้าครัวของหมวดคหกรรมศาสตร์ ควบคุมการจัด
ครัวทุกวิถี แล้วนำมาสร้างปัญหาอภิปรายกัน
ในชั้น
๕. ช่วยครูจัดค่ายในโรงเรียน แบ่งชนิดของสิ่งต่าง ๆ
และการใช้ วางแยกกัน เขียนป้ายบอกให้เด่นชัด
ครูอธิบาย สรรพคุณเขา สำนัญ ประจำบ้าน แต่ละชนิด
ครูและนักเรียนร่วมกันดำริตเรื่อง อาหาร พืช สัตว์
แมลงที่เป็นพิษ และสารเคมีที่ใช้เสมอๆ
๖. ก. ดำริตสัญญาจนจรรยา เช่น ไฟ ทางเดินข้าม
ทางเท้า ทางจักรยาน การเลี้ยวแล้วอภิปราย
อันตรายและการป้องกันตน
- ข. เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาบรรยาย

๗. ให้อ่าน และเก็บ ข่าวเกี่ยวกับ การ ถอดลง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่ที่เป็นภัยแล้งนำมาเสนอหัวหน้าชั้น
๘. ถ่มบ่มนักเรียนให้แสดงความสามารถของตน เช่น การตกแต่งสถานที่ โดยมีครูคอยชี้แจงหรือฉายภาพยนตร์ เรื่องการเจริญเติบโต และความสามารถของเด็กแต่ละวัย
๙. คุรตให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม และจัดทำชุดแสดงวิถีภาพของนักเรียนอื่น ๆ เมื่อมีงาน โรงเรียน
๑๐. ให้นำข่าวภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ มาอภิปราย การจัดการป้องกันถ้าเราเองจะต้องเผชิญ

สวัสดิศึกษา ๓

อายุ ๑๔ - ๑๖ ปี

๑. ทบทวนความรู้สวัสดิศึกษา ๒
๒. วิจารณ์ แนะนำผู้อื่นให้ ป้องกัน อันตรายจากอุบัติเหตุ และสิ่งที่จะทำพลาด ถึงแก่หกล้มในสนามเดินและทางเท้า

๓. รู้จักวิธีดับเพลิงในระยะต้น ๆ และสถานที่ที่จะแจ้งเพื่อขอความช่วยเหลือ
๔. รู้จักวางแผนป้องกันอุบัติเหตุทั่วไปในบ้าน โรงเรียน และชุมชน
๕. รู้จักป้องกันอุบัติเหตุอันอาจเกิดจากการใช้รถยนต์ต่าง ๆ

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ศึกษาข้อมูลกิจกรรมที่เคยผ่านมาแล้ว
๒. ก. เป็นเวร รับผิดชอบการป้องกันอันตรายภายในสนาม ทางเท้า และอาคาร ให้มีสถิติในการตกเตลอนเด็กอื่น ๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
- ข. เป็นเวรหน้าประตู ดูแลความปลอดภัยของเด็กอื่น ๆ
- ค. ให้ซ่อมแซมสิ่งสิ่งหักพังในโรงเรียน โดยมีครู

ควบคุม

๓. ซ่อมการดับเพลิงด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้น้ำ ทราวย สารเคมี ให้อุปกรณ์โทรศัพท์ หรือวิธีการแจ้งข่าวไปยังแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือที่ใกล้ที่สุด

๔. ก. จัดกลุ่มอภิปรายเรื่องเกี่ยวกับที่มา และการป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน โรงเรียน ชุมชน รวม
ทั้งอุบัติเหตุที่เกิดในท้องถนนและภัยธรรมชาติ
- ข. ร่วมงานกับดมาชิกรุ่นพี่ ดูแลสวัสดิภาพของ
นักเรียนในโรงงาน โรงเรียน
- ค. ช่วยรวบรวมจำนวนนักเรียน ที่ได้รับอุบัติเหตุ
ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนรวมทั้งการแยกประเภท วัน
เวลา สถานที่ ภัยของผู้ประสบอุบัติเหตุ และ
ช่วยทำรายงาน
๕. เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาบรรยายเกี่ยวกับคดรถ
ชน และอุบัติเหตุที่เกิดจากยวดยานต่าง ๆ

ปฏิมพษบาล ๑

อายุ ๘ - ๑๐ ปี

๑. รู้จักวิธีห้ามเลือดและเลือกกำเดา ตลอดจนการทำ
ความสะอาดแผลเล็ก ๆ และพันผ้าแบบง่าย ๆ เช่น การ
พันนมอ เท้า การพันขา แขน
๒. รู้จักอาการของคนเป็นลม สมองขาด การช่วยเหลือ
ตลอดจนการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๓. ร^๒ร^๒กการป^๕ร^๒ร^๒มพ^๒ย^๒า^๒บ^๒า^๒ด^๒เบ^๒ง^๒ค^๒น^๒ไ^๒ห^๒แ^๒ก^๒ค^๒ม^๒ด^๒ัง^๒ไ^๒ด^๒เ^๒า^๒ด^๒า
๔. ร^๒ร^๒กการป^๕ร^๒ร^๒มพ^๒ย^๒า^๒บ^๒า^๒ด^๒เบ^๒ง^๒ค^๒น^๒เม^๒อ^๒ม^๒ด^๒ัง^๒ข^๒อง^๒ค^๒ด^๒ห^๒ คอ
- จ^๒ม^๒ก
๕. ร^๒ร^๒ก^๒จ^๒แ^๒ง^๒ค^๒ม^๒ไ^๒ห^๒ญ^๒ เม^๒อ^๒ม^๒อ^๒บ^๒ิ^๒ด^๒เ^๒ห^๒ด^๒เ^๒ก^๒ด^๒ข^๒น

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ให้สมัครก่อนการขาดฝึกซ้อมการห้ามเลือด แต่งแผน
พื้นผ้าแบบง่าย ๆ ได้แก่ การพันนิ้วมือ เท้า ขา
แขน ด้วยตนเอง และให้ช่วยผู้อื่น
๒. ฉายภาพยนตร์ หรือให้สมัครแสดงเรื่องการเป็นลม
แสดงอาการช่วยเหลือ การป้องกัน แล้วนำมาอภิปราย
และควรส่งนักเรียนไปร่วมงานกับผู้อื่นทำการปฐม-
พยาบาลในวันแข่งขันกีฬา
๓. หัดให้ทำการปฐมพยาบาล เมื่อมีสิ่งใดเข้าตา และ
ให้หัดบันทึก แล้วสมมติในน้ำสะอาด
๔. แสดงการช่วยคนมีของติดคอ หู จมูก โดยให้
นักเรียนผลัดกันแสดงเป็นคนไข้
๕. ให้นักเรียน ผลัดเวรกันทำหน้าทเดินข่าวจากครูประจำ
ชั้นไปยังครูใหญ่หรือผู้ใหญ่อื่น

ปฏิญญาบาล ๒

อายุ ๑๑ - ๑๓ ปี

๑. ทบหาความรูปร่างพยาบาล ๑
๒. รู้จักวิธีห้ามเลือด ทำแผล การใช้ผ้าตามเหลี่ยม การพันผ้าแบบต่างๆ ได้แก่ การพันศีรษะ ตา คอ ขก เขว ตะโพก ตลอดจนการประคบด้วยความร้อน ความเย็น
๓. รู้จักวิธีดับไฟที่เกิดเสื้อผ้า และการให้การปฐมพยาบาล แก่บุคคลที่ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
๔. รู้จักสังเกตอาการคนกินยาพิษ อาหารเป็นพิษ และ การช่วยเหลืองเบื้องต้น ตลอดจนแหล่งที่จะขอความช่วยเหลือ
๕. รู้จักการปฐมพยาบาล คนที่ถูกงูกัด ตื่นชัก แม่ลง มพิษคอย ถูกกรด ถูกด่าง
๖. รู้จักช่วยเหลือคนเป็นลม สมแดด สมบาท
๗. รู้จักช่วยเหลือคนขอเค็ด กระตุกหักเบื้องต้น
๘. รู้จักการใช้และจัดยาตามัญประจำบ้าน

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ฝึกฝนกิจกรรมปฐมพยาบาล ๑
๒. ก. ซ้อมวิธีห้ามเลือด ทำแผล การใช้ผ้าดามแผล
และการใช้ผ้าแบบต่าง ๆ ที่บริเวณศีรษะ ตา คอ
อก เหว ตะโพก
ข. หักประคบรอยฟกช้ำด้วยผ้าชุบน้ำร้อน หรือน้ำเย็น
ค. หักบ่งเลือดหรือห้ามออก โดยให้นึกถึงความ
สะอาดของบริเวณที่ถูกเคียนห้าม และวัตถุที่ใช้
บ่งเป็นสำคัญ
ง. ถ้าเป็นไปได้อาจใช้ภาพยนตร์ เรื่องการกระทำ
ดังกล่าวข้างต้น
๓. ฝึกวิธีดับไฟชนิดติดเสื้อผ้าที่สวมอยู่ ทำความสะอาด
แผล ให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านทาแก้พิษไฟ น้ำร้อน
ตก โดยสมมติให้เพื่อนๆ เป็นคนไข้
๔. นายภาพยนตร์ หรือแต่งเรื่องอาการ การช่วยเหลือ
คนกันยาพิษ และอาหารเป็นพิษ
๕. ช่วยครูหรือสมาชิกอื่นทำการขึ้นระเนาะ ขับพิษงู ทำ
ความสะอาดแผลสุนัขกัด ใช้ยาชาทาแก้ระตุ้นคุดคุด

- จนทำการถอนพิษแมลงต่างๆ หมด ต่าง หากไม่มี
คนไข้จริงๆ ครูและอนุชนรุ่นพี่ที่เคยผ่าน ได้รับบทเรียน
มาแต่จรร่วมกันแสดง และให้เข้าร่วมการช่วยเหลือด้วย
๖. ส่งนักเรียนไปช่วยงานปฐมพยาบาลในการกีฬา เพื่อ
หาความรู้เรื่องอาการ การช่วยเหลือ การเป็นม
ดมแตก ดมบ้าหมู แล้วกลับมารายงานหน้าชั้น
 ๗. ผูกให้ทำการช่วยเหลือ และดูอาการคนไข้เกิดด กระทบ
ตูกหัก โดยสัมพันธ์เพื่อน ๆ เป็นคนไข้
 ๘. ก. ให้เป็นเจ้าควบคุมการใช้ยาและจัดดูยาของ โรงเรียน
โดยมีครูควบคุม
 - ข. ให้ช่วยอนุ ดมชัก รุ่น พี่ จัด กระเป๋า ปฐม พยาบาล
เล็ก ๆ

ปฐมพยาบาล ๓

อายุ ๑๔ - ๑๖ ปี

๑. ทบทวนความรู้ปฐมพยาบาล ๒
๒. วิจารณ์พิจารณาเลือดที่ออก และวิธีห้ามเลือด การขัน
ชะเนาะ ตลอดจนการช่วยเหลือ และวิธีสังเกตอาการ
เพื่อรายงานแพทย์

๓. รู้จักการปฐมพยาบาลและป้องกันการช็อค
๔. รู้จักช่วยคนติดกระแสไฟฟ้า และให้การปฐมพยาบาล
คนที่ถูกกระแสไฟฟ้า และถูกฟ้าผ่า
๕. รู้จักการช่วยเหลือคนกินยาพิษ อาหารเป็นพิษ และ
การแก้ไขในเบื้องต้น
๖. รู้จักวิธีผายปอด และการปฐมพยาบาลคนตกน้ำ
๗. รู้จักเตรียมของใช้ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล และ
ทำการปฐมพยาบาล ในโอกาสที่โรงเรียน ต้องไป แรม
คืน ดงแถว หรืองานกีฬา
๘. รู้จักวิธีเข้าเฝ้าถามด้วยไม้ และการขนย้ายคนไข้โดย
ปลอดภัย

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ผู้ฝึกสอนกิจกรรมปฐมพยาบาล ๒
๒. ผู้ฝึกซ้อมการห้ามเลือดด้วยวิธีขันชะเนาะด้วยเชือก ด้าย
ยาง ผ้าด้ามเหลียม และกดเส้นเลือดเหนือแผล ภาย
หลังการฉอนในชั้นแถว
๓. เชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องช็อค ตั้งแต่สาเหตุ การ
ช่วยเหลือ แล้วให้เก็บเรื่องมาอภิปราย

๔. บรรยายและแสดงวัตถุที่เป็นสื่อไฟฟ้า แล้วขอมวิธีช่วยคนติดกระแสไฟฟ้า ให้พ้นออกมา โดยให้ผู้ช่วยปราศจากอันตราย เช่น ไข่ม้อยแห้ง หรือผ้าแห้งตัวออกมา แล้วให้การช่วยเหลือเช่นเดียวกับคนถูกฟ้าผ่า โดยสมมุติเพื่อนๆ เป็นคนไข
๕. เชิญวิทยากรมาบรรยาย หรือบรรยายเอง เรื่อง
 - ก. ลักษณะอาการของคนกินยาพิษแต่ละประเภท วิธีช่วยเหลือให้มีปฏิกิริยาเป็นกลาง หรืออาเจียร
 - ข. อาการอาหารเป็นพิษ บุตรเพื่อ อาหารไม่ย่อย วิธีช่วยเหลือให้นักเรียนซ้อมทำการช่วยเหลือ โดยมีเพื่อนๆ เป็นคนไข
๖. ก. ให้จัดกระเป๋าปฐมพยาบาลเล็กๆ
 - ข. หัดให้ใช้ผ้าดามเห็ดลมเป็นผ้าพัน ผูกเงื่อน ใช้ผ้าดามเห็ดลมแขนแขนหัก การใช้ยาตามคนเป็นลม การช่วยคนเป็นลมบ้าหมูให้พ้นจากการกัดลิ้น และกันอันตรายอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ช่วย
๗. หัดให้เข้าฝือกตามด้วยไม้ หรือวัตถุที่ใช้แทนได้ โดย

ดื่มสุราเพื่อน ๆ เป็นคนไข้ และ ขน ย้าย ด้วย ความ
ปลงอกภัย

การปฐมพยาบาล

หมายเหตุ

เมื่อนักเรียนจบหลักสูตรแล้ว จะต้องออกปฏิบัติงานไม่
น้อยกว่า ๓ ครั้ง จึงจะได้รับเข็มฉีดยา

หมวดคหกรรมศาสตร์

ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พอสมควร ที่จะนำไป ใช้ในการ
กิน ดยุด มีความสุขทั้งกายและใจ
๒. เพื่อปลูกฝังความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวแก่บ้านเรือน และ
ครอบครัว
๓. เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะของ บุคคลให้ช่วย ตนเอง
ได้ตามอัธยาศัยของตน
๔. เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ที่จะนำไป ใช้ ช่วยเหลือ
ผู้อื่น

หลักการ ให้หลักสูตร หนัก ไป ทางด้าน ปฏิบัติ โดยยึดวิชา
คหกรรมศาสตร์ในหลักสูตรวิชาสามัญเป็นพื้นฐาน

ก. บ้านและการครองบ้าน ๑-๒-๓

ข. อาหาร ๑-๒-๓

ค. เสื้อผ้าและการประดิษฐ์ ๑-๒-๓

บ้านและการครองบ้าน ๑

อายุ ๘-๑๐ ปี

๑. ปลุกฝังความซาบซึ้งในประโยชน์ที่ได้รับจากบ้าน ใน
ด้านความรัก ความอบอุ่นใจ ความมั่นใจ ความมั่นคงทางจิตใจ ความปลอดภัยและการคุ้มครอง ตลอดจน
จนตัวดีกิจการทางอาหารและเครื่องนุ่งห่ม
๒. ฝึกนิสัยให้รักความมีระเบียบ ความสะอาด งดงาม
ของบ้าน
๓. ฝึกนิสัยให้เคยชินกับการทำงาน จนไม่มีความรู้สึก
เลอะเลือนต่อการทำงานทุกชนิด
๔. ฝึกให้รู้จักค่าของเงิน การใช้จ่ายของตน และการ
ออมทรัพย์
๕. ฝึกให้รู้จักปฏิบัติตนให้เป็น สมาชิก หัก ของ ครอบครัว
และวางตนต่อบุคคลภายนอก

อาหาร ๑

๑. ฝึกให้รู้จักเลือกกินอาหารที่เป็นประโยชน์ และเวลาที่
ควรกิน

๒. ฝึกให้รู้จักจัดลำดับหรือโต๊ะอาหารให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันของครอบครัว
๓. ฝึกมารยาทในการร่วมรับประทานอาหาร และทำความสะอาด เก็บรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการครัว และการกินตามสมควร

เสื้อผ้าและการประคองตัว ๑

๑. ฝึกให้เข้าใจประโยชน์ที่ได้รับจากเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และปลูกฝังนิสัยให้มีความสะอาด ประณีต รักความสวยงามในเรื่องเสื้อผ้าพอสมควร
๒. ฝึกให้รู้จักใช้เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่จำเป็นให้ถูกต้องกับฤดูกาล
๓. ฝึกให้รู้จักเก็บ รักษา ทำความสะอาดเครื่องแต่งกายของตนเอง
๔. ฝึกให้รู้จักประคองตัวเครื่องใช้ หรือของเงินด้วยเศษวัตถุต่างๆ

กิจกรรมเสนอแนะ

อภิปราย

๑. “บ้านเราเน่าเสีย สว่างเศร้าเบาทุกข์ ดุจเทพนิมาน ไม่

มีสิ่งใด จะให้ความเบิกบาน ขึ้นชั่วฉั่วราญ เท่าสถาน
บ้านตน”

๒. การปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การเคารพเชื่อฟัง บิดามารดาและผู้ใหญ่ เคารพ
สิทธิของผู้อื่น คำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น
ทำตนเป็นมิตรที่ดีของเพื่อนบ้าน

“การทำงานบ้านเป็นงานทรงเกียรติ” วิชาคอมพิวเตอร์
การเลือกซื้ออาหารกินในโรงเรียน วิชาจัดการเก็บเงิน
ฝากธนาคาร

ร้องเพลงและแสดงบทบาทอย่างละคร

๑. ร้องเพลงทบทวนความหมายเกี่ยวกับบ้าน “บ้านเกิดที่เคย
เนา ยามเมื่อเราต้องจากไป.....”
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ ผลัดกันแสดงบทบาท หมู่ที่
ไม่ให้นักแสดง ไม่ให้คอยตั้งเกตบันทึกเหตุการณ์
ตลอดจนความคิดเห็น และนำมาอภิปรายภายหลัง เช่น
การต้อนรับแขก การปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นแขก การ
รับประทานอาหาร

สาริต

๓. วิจัยจัดสำหรับอาหาร วิจัยปรุงอาหารอย่างง่าย ๆ วิจัยล้าง
ชาม จาน เช็ดชาม วิจัยปฏิบัติขณะรับประทานอาหาร
เช่น รินน้ำ ตักข้าว วิจัยจดยารับ ร่ายจ่าย ประจำ
ตัว วิชกวาด ถูเรือน วิชซักผ้า เนว คั้น ดาก ผ่ง
พับ เสื้อผ้า

ปฏิบัติจริง

ให้สมาชิกทำตามภายหลังจากที่ได้ศึกษา หรือบรรยายใน
หัวข้อนั้น ๆ แล้ว เพื่อฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และรู้จัก
นำไปริเริ่มสร้างสรรคด้วยตนเอง

เบ็ดเตล็ด

- ก. ให้รวบรวมสมุดภาพบ้าน ห้องต่าง ๆ และสมุดตำรา
กับข้าวไว้เป็นของตน
- ข. ให้รวบรวมของจริงไว้เป็นตัวอย่าง
- ค. ตั้งเสริมให้แสดงออกทางศิลปะ เช่น ให้คิดและเขียน
ลดถลายรูปบ้านเรือน ตามความคิดเห็นของตน
- ง. ให้เขียนบทความสั้น ๆ เพื่อให้ข้ามชั่งและบันทึกคณคติ
ต่อบ้านเรือน เช่น บ้านของฉัน

- จ. แต่งงานที่สมัครใจในหอเรียนเป็นครั้งแรก
- ฉ. ร่วมในการจัดนิทรรศการกับสมัครอื่น ๆ หรือกับที่โรงเรียนจัดขึ้น

บ้านและการครองบ้าน ๒

อายุ ๑๑-๑๓ ปี

๑. ปฏิบัติความเข้าใจให้ชาวข้างขึ้น ในคุณค่าของบ้าน
ที่อยู่อาศัย
๒. ฝึกให้มีความนิยมในการที่จะมีบ้านอันถูก สุข ลักษณะที่
สวยงาม
๓. ฝึกให้ทักษะในการประกอบกิจวัตรประจำวันของบ้าน
มากยิ่งขึ้น
๔. ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ และไม่ละเลยต่องานที่
ตนพอจะทำได้ให้มากยิ่งขึ้น
๕. ฝึกให้รู้จักรักษา และถนอมเต็มบัติของครอบครัวและ
ของดังคมทั่วไป
๖. ฝึกให้รู้จักเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และของดังคม
ทั่วไป

๗. ศึกษาวิทยาในครอบครัว และในที่สาธารณะ และให้สามารถที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น
๘. ศึกษาให้เข้าใจในคุณค่าของเงิน รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด และได้ผลตอบแทนมากที่สุด
๙. ศึกษาให้รู้จักช่วยทำรายได้แก่ครอบครัว เป็นตัวเงินและทรัพย์สินของ

อาหาร ๒

๑. ปฏิบัตินิสัยในการกินให้ถูกต้อง เป็นประโยชน์เหมาะสมต่อสุขภาพและร่างกาย
๒. ศึกษาให้รู้จักเลือกซื้อ และใช้อาหารอย่างประหยัด
๓. ศึกษาให้รู้จักเตรียมประกอบ และจัดอาหารอย่างง่าย ๆ สำหรับครอบครัว
๔. ศึกษาให้รู้จักเก็บ รักษาอาหาร จัด แห้ง และอาหารที่ปรุงแล้ว
๕. ศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการรักษา ทำความสะอาด เครื่องมือ เครื่องใช้ การครัวและการกิน
๖. ศึกษาให้มีความรู้ และรู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น ในการร่วมกันอาหารทั้งในบ้านและนอกบ้าน

เสื้อผ้าและการประดิษฐ์ ๒

๑. ผูกให้รู้จักใช้เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่จำเป็นให้ประณีต
สวยงามและถูกต้องตามโอกาส สถานที่ และเวลา
๒. ผูกให้รู้จักเก็บ รักษา ทำความสะอาด ซ่อมแซมเสื้อผ้า
ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้อยู่เสมอ
๓. ผูกให้รู้จัก เย็บ ปัก ถัก ร้อยด้วยมืออย่างง่าย ๆ และ
นำไปตกแต่งเสื้อผ้า และเครื่องใช้
๔. ผูกให้รู้จักใช้เศษผ้า หรือเศษวัสดุอื่น ๆ ทำเป็นเครื่อง
ใช้ที่เป็นประโยชน์
๕. ผูกให้รู้จักประดิษฐ์ ดอกไม้ แบบไทยได้ตามสมควร
เพื่อใช้ในโอกาสต่าง ๆ

กิจกรรมเสนอแนะ

อภิปราย

๑. “ยามจากบ้าน บ้านใดไม่เหมือนบ้าน ถึงสะอาดเยี่ยม
ตาเหมือนบ้านอื่น อันบ้านเราโถรมเต็มทมิแต่เรือน แต่
มีเพื่อนรู้ใจพาให้งาม”
ประโยชน์ของการรักษา และถนอมสมบัติของครอบครัว

ครัว เช่น ทำถนอมครัว เคียงต้ดัว การเก็บสะสมทรัพย์
สิ่งของให้เหมาะกับรายได้ การใช้เสื้อผ้าให้ถูก
กาลเทศะ อาหารมีอิทธิพลเหนือสุขภาพและร่างกาย
การรู้จักหลีกเลี่ยงไม่เกิดปะทะทางอารมณ์กับผู้อื่น การ
รู้จักควบคุมใจ ไม่ปรารถนาในสิ่งที่ลุ่มหลงจนเกินไป
การเคารพสิทธิและคำนึงถึงความดีของผู้อื่น

ร้องเพลงและแสดงบทบาทอย่างละคร

ให้ร้องเพลงที่มีข้อความเกี่ยวกับเรื่องบ้าน และความเป็นอยู่
ในบ้าน แสดงบทบาทแบบละคร และอภิปรายภายหลังใน
เรื่องมารยาทในครอบครัวและที่สาธารณะ การทำความ
เคารพ และทักทายเมื่อพบปะบุคคลต่าง ๆ

ดำชีวิต

๑. วิธีที่ถูกต้องในการ ผัง ชัก ดาก วิตเก็บ เสื้อผ้า
๒. วิธีซ่อมแซมรอยขาดต่างๆ เช่น ปะ ชุน ตาม
๓. การจัดเสื้อผ้า เครื่องใช้ ลงหีบหรือกระเป๋าเดินทาง
๔. การ ชัก ดึง เครื่องใช้ที่เป็นโลหะ กระเบื้อง หรือ
แก้ว

๕. การทำความสะอาดผนัง เพดาน และพื้นห้อง
๖. การปรุงอาหาร คาว หวาน อย่างง่าย ๆ เช่น วิธ
ปิ้ง ย่าง ทอด ต้ม แกงจืด ผัด ยำ

ปฏิบัติจริง

ให้สมาชิกทำตามภายหลังครูได้สาธิตหรือบรรยายในหัวข้อ
นั้น ๆ เพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ หรือรู้จักวิธีเริ่มต้นสร้างตัว
ด้วยตนเอง

ทัศนาวจร

เพื่อให้ได้รับความรู้กว้างขวางจากของจริง จากห้างร้าน
ตลาด บ้านเรือน

เปิดเตล็ด

ให้รวบรวมสมุดภาพบ้าน ห้องต่างๆ ตำราเกี่ยวกับข้าว และ
อื่นๆ ให้รวบรวมของจริงได้เป็นตัวอย่าง

ตั้งเสริมให้แสดงออกทางศิลปะ เช่น รูปบ้านเรือน
การจัด วางโต๊ะเก้าอี้ เขียนบทความสั้นๆ เพื่อให้ชาวชน
และมีทัศนคติที่ดีต่อบ้าน และครอบครัว เช่น "บ้านของ
ฉัน" แสดงงานที่สมาชิกทำได้เป็นครั้งคราว ร่วมในการ
จัดนิทรรศการกับสมาชิกอื่นๆ หรือกับที่โรงเรียนจัดขึ้น

บ้านและการครองบ้าน ๓

อายุ ๑๔ - ๑๖ ปี

๑. ฝึกให้มีความนิยมยิ่ง^๕ขึ้น ในการที่จะทำบ้าน ให้ถูก^๕ สุน-
ลักษณะ ด้วยงาม มีระเบียบ น่าอยู่
๒. ฝึกให้รู้จักจัด ตกแต่ง ตัดแปลง ดูแลรักษามัน ทั้ง^๕
ภายในและภายนอกให้สวยงาม สะอาดและปลอดภัย
ให้เหมาะสมกับสภาพของบ้าน และความเป็นอยู่ของ
ครอบครัวได้พอสมควร
๓. ฝึกให้มีความทักษะในการทำงานบ้าน การดูแลรักษา ซ่อม
แซมบ้านและเครื่องมือ เครื่องใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้อยู่
ในสภาพที่ดี และถาวร
๔. ฝึกให้เข้าใจในการกะงบประมาณใช้จ่ายของตน และ
ครอบครัว และการเก็บสะสมให้เหมาะกับรายได้
๕. ฝึกให้รู้จักที่จะช่วยทำรายได้แก่ครอบครัวมากขึ้น ทั้ง^๕
ทางตรงและทางอ้อมเป็นตัวเงิน หรือทรัพย์สิน หรือ
สิ่งของ
๖. ฝึกให้เป็นผู้มีนิสัยรับผิดชอบและไม่ละเลยต่อการทำงาน
ทุกชนิดให้มากยิ่งขึ้น

๗. ฝึกให้มีส่วนร่วมมือ ในกิจการของสังคม และครอบครัว
๘. ฝึกให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้อย่างราบรื่น
๙. ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครอบครัว
๑๐. ฝึกให้มีอารมณ์ดีสระ รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และรู้จักปรับปรุงตัวเองในทุกกรณี โดยไม่ต้องพึ่งความคิดเห็นของผู้อื่นจนเกินไป
๑๑. ให้ความรู้พอสมควรเกี่ยวกับปัญหาของครอบครัวในตามกฎหมาย

อาหาร ๓

๑. ฝึกให้รู้จักเลือกอาหารประจำวัน ตามส่วนที่จำเป็นของร่างกาย
๒. ฝึกให้รู้จักเตรียมและปรุงอาหาร ให้ตรงตามความต้องการของครอบครัว อย่างประหยัด สะอาดและถูกวิธี
๓. ฝึกให้รู้จักการกะ และการประกอบอาหารเลี้ยงคนในโอกาสพิเศษ และฉุกเฉินได้พอสมควร

๔. ฝึกให้รู้จักประกอบอาหารสำหรับคนเจ็บ คนแก่ เด็ก และหญิงมีครรภ์ ได้พอสมควร
๕. ฝึกให้รู้จักเลือกซื้อ และใช้อาหารอย่างประหยัด ถูกต้องตามฤดูกาล ตลอดจนรู้จักเก็บรักษา
๖. ฝึกให้รู้จักทำความสะอาด เก็บ รักษา ถนอมเครื่องมือ เครื่องใช้ในการครัว และการกินให้มากยิ่งขึ้น
๗. ฝึกให้รู้จักจัดเลี้ยงอาหาร ทั้งภายในและนอกบ้าน
๘. ฝึกมารยาทในการกินอาหารทั้งในและนอกบ้านให้ดียิ่งขึ้น

เสื้อผ้าและการประดิษฐ์ ๓

๑. ฝึกให้มีทักษะมากยิ่งขึ้นในการรักษา ซ่อมแซม ทำความสะอาดเสื้อผ้าให้พร้อมที่จะหยิบใช้ได้เสมอ
๒. ฝึกให้รู้จักสนใจที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้น ในเรื่องใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายอื่น ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนวางกิริยามารยาทให้เหมาะสม
๓. ฝึกให้รู้จักหลักการตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ชนิดอื่น ๆ ชนิดง่าย ๆ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงแก้ไข และทำเสื้อผ้าให้ดูแปลกใหม่ขึ้น สำหรับตนและครอบครัว

๔. วัสดุเลือกซื้อเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่สำเร็จรูปเพื่อทันเวลา
๕. ฝึกให้รู้จักการประดิษฐ์จากเศษวัสดุ ดอกไม้ ฝัก ผลไม้ ใบตอง และอื่น ๆ พอสมควร

กิจกรรมเสนอแนะ

อภิปราย การร่วมมือในบ้านเรือน

“หยิบง่าย หยายกรู คุ้งงามตา”

“มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์”

“กินดี มีสุข” การใช้เสื้อผ้าให้ถูกกาลเทศะ
ความรับผิดชอบที่ตนมีต่อครอบครัว

คำชี้แจง การดูชนิดและคุณภาพของผ้า

การทำบัญชีใช้จ่ายสำหรับครอบครัว

หลักการทำงานประมาณค่าที่บ้าน

การใช้เสื้อผ้าที่เป็นดีให้เหมาะสมกับร่างกาย

การเลือกซื้ออาหาร สด แห้ง และกระป๋อง

การใช้ดอกไม้ รูปภาพ เครื่องประดับตกแต่งห้อง การ
ดบรอยเปื้อน

การปรุงอาหารง่าย ๆ สำหรับครอบครัว คนป่วย เด็กอ่อน
การจัดทักอาหารแบบต่าง ๆ และวิชาชีพการ

ปฏิบัติจริง

ให้ทำตามหมายถึงที่ได้จัดหรือบรรยายแล้ว

ทัศนาศร

ตามท่าง ๆ และงานนิทรรศการที่จะใช้ความรู้ในด้าน
การเข้าฟังปาฐกถา และอภิปรายเพื่อให้ได้รับความรู้กว้าง
ขวางจากของจริง และเร้าใจให้เกิดแง่คิดและสนใจที่จะ
ปฏิบัติในทางที่ถูก

เบ็ดเตล็ด

การรวบรวมสมุดภาพ ตำราอาหาร และของจริงต่าง ๆ
การส่งเสริมให้แสดงออกทางศิลปะ เช่น เขียนภาพหรือ
วาดลาย

การเขียนบทความสั้น ๆ

การนิทรรศการ

ฉายภาพยนตร์และภาพนิ่ง

การวัดผล

๑. สังเกตจากการปฏิบัติงานที่กระทำให้กับโรงเรียน และ
ในที่สาธารณะ เป็นรายบุคคลและหมู่
๒. เข้าร่วมกิจกรรมทำประโยชน์ต่อสาธารณะ
๓. จากข้อทดสอบ
๔. การปฏิบัติจริงจากผลงานที่สำเร็จรูป

การพยาบาลในเคสสถาน

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะ สามารถนำไปใช้ได้
ในครอบครัวของตน เป็นการช่วยประหยัดเงิน เวลา
และแรงงานของครอบครัว เป็นกำลังใจแก่ผู้ป่วยโดย
เฉพาะผู้สูงอายุ หรือผู้ที่อยู่ในระหว่างพักฟื้น ในบ้าน
และทำให้เกิดความอบอุ่น ความสัมพันธ์อันดีใน
ครอบครัว
๒. เพื่อให้สมาชิก นำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ แก่ชุมชน
ช่วยให้ประชาชนได้มีความรู้เข้าใจในเรื่องนี้ ที่จะ
สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามสมควร และทั้งเป็น
การแบ่งเบางานของพยาบาล ซึ่งในประเทศของเรา ยัง
มีไม่พอกับความต้องการของประชาชน
๓. เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสนำความรู้ไปบำเพ็ญ ประโยชน์
ในยามที่เกิดสาธารณภัย

การพยาบาลในเคสสถาน ๑

อายุ ๑๐ - ๑๓ ปี

การพยาบาลผู้ป่วย

บทที่ ๑ การปฏิบัติเมื่อมีความเจ็บป่วยเกิดขึ้น

บทที่ ๒ การพยาบาลผู้ป่วยที่ลุกไม่ได้

บทที่ ๓ การรักษาความสะอาดร่างกาย ของผู้ป่วยที่ลุกไม่ได้ให้ได้รับความสุขสบาย

การพยาบาลในเคสสถาน ๒

อายุ ๑๔ - ๑๖ ปี

บททวนความรู้วิชาการพยาบาลในเคสสถาน ๑

บทที่ ๔ อาหารและการให้อาหาร

บทที่ ๕ การรักษาพยาบาลอย่างง่าย ๆ ตามคำสั่งแพทย์

บทที่ ๖ การพยาบาลผู้ป่วยที่ลุกจากเตียงได้แล้ว และการดูแลคนป่วยก่อนนอน

หมายเหตุ

การพยาบาลในเคสสถาน เมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้ว จะต้องออกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง จึงจะไปรับเครื่องหมายวุฒิ

การว่ายน้ำและช่วยคนตกน้ำ

การว่ายน้ำและช่วยคนตกน้ำมีอยู่ ๓ ระดับด้วยกัน คือ

๑. การว่ายน้ำชนตน

๒. การว่ายน้ำชนกลาง

๓. การว่ายน้ำชนสูง

การว่ายน้ำชนตน เป็นการฝึกหัดว่ายน้ำของสิ่งมีชีวิตใน

กาชาตผู้ซึ่งยังว่ายน้ำไม่เป็น ให้มีความสามารถว่ายน้ำได้พอ

สมควร อันเป็นพื้นฐานเพื่อที่จะเรียนว่ายน้ำในขั้นต่อไป และ

เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตของตนเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางน้ำ

ได้พอสมควร

การว่ายน้ำชนตน

๑. ดำน้ำ ๑๐ วินาที

๒. ลืมตาในน้ำ

๓. หายใจเป็นจังหวะ ๒๐ ครั้งติดต่อกัน

๔. โยนตัวคว่ำจากกระทุ้มเท้า ๗ เมตร

๕. โยนตัวหงายเตะเท้า ๗ เมตร

๖. ว่ายน้ำ Crawl Stroke ไปข้างหน้า ๒๐ เมตร

๗. ว้ายกรรเชียงขาบก ๒๐ เมตร
๘. ว้ายพืดักคว คควา-หงาย-คควา ๒๐ เมตร
๙. ว้ายนำเป็ดยันทิศทางตามค้ำตั้งไม่เกิน ๒๐ เมตร
๑๐. ว้ายนำ ๕ เมตร หยคยนเตยงควในนำแลควายกดับ
๑๑. เตยงควในนำ ๒๐ วินาที
๑๒. นังพงหลาจดงนำ
๑๓. กระโตค่นำหุดตาปู

การว้ายนำชนกลาง เป็นขัณการเรี่ยนต่อจากขัณตน เพื่อ
ที่จะให้ลัษณิกอนกาชาตพผ่านการด้อมขัณตนได้มีความถำมารถใน
การว้ายนำเพมขัณ จนถำมารถว้ายนำในท่าต่าง ๆ ตามแบบถำกถ
ได้พอถำมควรและถำมารถเพมความปลัดขัณทางนำต่อชีวิตขงตน
ได้มากขัณ

๑. ว้ายบก ๕๐ เมตร
๒. ว้ายกรรเชียงขาเตะ ๕๐ เมตร
๓. ว้ายวัดคว ๕๐ เมตร
๔. ว้ายกรรเชียงขาบก ๕๐ เมตร
๕. ว้ายข้างขาบนอยุหน้า ๕๐ เมตร
๖. ว้ายข้างขาต้งอยุหน้า ๕๐ เมตร

๗. ดำจากผิวน้ำลึก ๒ เมตร
๘. ดำใกล้ ๒๐ เมตร
๙. ยืนฟังหูดจากขอบสระ
๑๐. เหยยตัวในน้ำ ๔๕ วินาที
๑๑. วิ่งกระโดดน้ำ
๑๒. ลอยตัวในน้ำ ๕ นาที
๑๓. การป้องกันอาการชักและเกร็ง
๑๔. การถอดเครื่องแต่งกายในน้ำ

การว่ายน้ำชั้นสูง เป็นการเรียนว่ายน้ำต่อจากชั้นกลาง เพื่อให้สมาชิกอนุชาดที่ผ่านการสอบว่ายน้ำชั้นกลางได้ มีความสามารถในการว่ายน้ำเพิ่มขึ้น จนสามารถที่จะเป็นนักกีฬาทางน้ำได้พอสมควร เพิ่มความปลอดภัยทางน้ำแก่ชีวิตตนเอง สามารถช่วยชีวิตผู้อื่นเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางน้ำ และรู้วิธีผายปอดผู้ช่วยจากการจมน้ำ

การว่ายน้ำชั้นสูง

๑. ว่ายกบ (Breast Stroke) ๓๐๐ เมตร
๒. ว่ายกรรเชียงขาบ (Back Stroke) ๓๐๐ เมตร
๓. ว่ายวัดวา (Crawl Stroke) ๓๐๐ เมตร

๔. ว่ายกรรเชียงขาตะ (Back Crawl) ๓๐๐ เมตร
๕. ว่ายข้างขาต่งขยู่หน้า (Side Stroke Reverse Kick)
๓๐๐ เมตร
๖. วิ่งฟ่งหลาดจากขอบสระ
๗. กระโดดและฟ่งหลาดจากกระดาน ๓ เมตร
๘. ว่าย ๓๐ เมตร แล้วดำน้ำว่ายไปอีก ๓๐ เมตร
๙. ดำน้ำลึก ๓ เมตร
๑๐. วายนาวะระยะทาง ๔๐๐ เมตร
๑๑. วิชาช่วยคนตกน้ำ
๑๒. วิชาคนตกน้ำเข้าฝั่งในท่ากรรเชียง ๒๐ เมตร
๑๓. วิชาคนตกน้ำเข้าฝั่งในท่าว่ายข้าง ๒๐ เมตร
๑๔. วิชาคนเจ็บขึ้นมาบนฝั่งและขอบสระ
๑๕. แต่งตั้งวิชาการผ่ายปอดผู้จมน้ำ ๓๐ นาที

วิชาพิเศษ

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. เพื่อให้รู้จักการดูแลเลี้ยงเด็กอายุระหว่าง ๒-๕ ขวบ
๒. สามารถเล่นกับเด็กได้

วิชาที่เรียนแบ่งเป็น

๑. พัฒนาการของเด็ก
๒. การดูแลเลี้ยงเด็ก
๓. การพูด ฉันทนา และเล่นนิทาน สำหรับเด็ก
๔. การเล่นกับเด็ก
๕. การปฏิบัติงาน

๑. พัฒนาการของเด็ก

- ก. เรียนรู้ถึง ความเจริญเติบโต ของเด็ก ใน ด้านต่าง ๆ
พอสมควร
- ข. เรียนรู้ถึงความต้องการของเด็ก

กิจกรรมเด่นอนะ

๑. ดึงดูดเด็ก
๒. ทำรายงานเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก

๒. การดูแลเลี้ยงดูเด็ก

- ก. เรียนรู้การดูแลเลี้ยงดูเด็กในเรื่องกิน นอน อาบน้ำ
การใช้ห้องน้ำห้องส้วม การใช้ผ้าเช็ดหน้า การล้างมือ
- ข. รู้จักการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก
- ค. การช่วยเหลือเด็ก

กิจกรรมเด่นอนะ

๑. ดึงดูดเด็กเลี้ยงดูเด็กที่บ้านหรือสถานเลี้ยงเด็ก
๒. ดำเนินการเลี้ยงดูเด็ก

๓. การพูด ด้นทนา และเล่านิทานสำหรับเด็ก

- ก. รู้จักการพูดกับเด็กโดยใช้ประโยคสั้นๆ ด้วยคำสุภาพ
เพื่อให้เด็กเข้าใจและสามารถจะจำคำได้
- ข. รู้จักหาเรื่องด้นทนาจับเด็ก โดยให้ความรู้เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมของเด็ก
- ค. รู้จักเล่านิทานเรื่องสั้นๆ ให้เด็กฟัง ไม่เกิน ๓๐ นาที

กิจกรรมเด่นขอแนะ

๑. หัดพูดประโยคสั้น ๆ สำหรับใช้กับเด็ก
๒. เตรียมเรื่องต้นทมากับเด็ก
๓. รวบรวมนิทานเรื่องสั้นประมาณ ๕ เรื่อง
๔. การเล่นกับเด็ก
 - ก. รู้จักร้องเพลงง่าย ๆ ให้เด็กฟัง และสอนให้เด็กร้องเพลง และสอนให้เด็กทำท่าทางประกอบตามบทเพลง
 - ข. สอนให้เด็กเล่นกับเครื่องเล่น เช่น ลูกบอล ตุ๊กตา ไม้บล็อก ฯลฯ เล่นเกมง่าย ๆ และเล่นกลางแจ้ง
 - ค. สอนให้เด็กปั้นดินน้ำมัน ดินเหนียว เป็นสัตว์ ผลไม้ หรือเครื่องใช้ง่าย ๆ
 - ง. สอนให้เด็กเล่นดี เช่น ใช้ดินสอเขียนระบายสีลงบน กระดาษ หรือใช้ไม้ก้านรูปฟันดาตีระบายสีลงบน กระดาษ เมื่อเด็กสามารถจับดินสอ พู่กัน และใช้ได้แล้ว
 - จ. รู้จักทำเครื่องเล่นอย่างง่าย ๆ เช่น พับผ้าเช็ดหน้าเป็น ตุ๊กตา กลึงกระดาษเจาะรูผูกเชือกตากใช้เป็นรถ กาบมะพร้าวทำเรือ

กิจกรรมเด่นแนะ

๑. หัดร้องเพลงเด็กและทำท่าประกอบได้ประมาณ ๕ เพลง
๒. ฝึกการเล่นกับเด็กโดยใช้เครื่องประกอบ
๓. หัดบันทึกชื่อของ ตัว อย่างง่ายๆ
๔. หัดระบายสี และเขียนรูปอย่างง่ายๆ
๕. ทำเครื่องเล่นด้วยวัสดุเหลือใช้ เช่น ก่องไม้ขีด
หลอดคาย กระบอกข้าวหลาม ถามมะพร้าว
กระป๋องบุหรี ฯลฯ

๕. การปฏิบัติงาน

ฝึกงานอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาล

การอยู่ค่ายพักแรม

การอยู่ค่ายพักแรมอาจจัดได้เป็น ๒ ประเภท โดยคำนึงถึงอายุของสมาชิกอนุภาคราชาดเป็นเกณฑ์ ดังนี้

๑. ประเภทที่มีอายุตั้งแต่ ๑๑-๑๓ ปี

๒. ประเภทที่มีอายุตั้งแต่ ๑๔-๑๗ ปี

การนำสมาชิกอนุภาคราชาดไปพักแรม ไม่ว่าจะเป็น ประเภทใด มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน คือ

๑. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกเหนือไปจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อจะได้ปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสังคมโดยเร็ว

๒. เพื่อให้สมาชิกรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งงานกันทำ และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

๓. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้อง

๔. เพื่อให้สมาชิกรับการพักผ่อนหย่อนใจ สดุดีตนานวันเร้าในการเล่น และเรียนสลับกันไป รู้จักรักษานามยี่ห้อของตนเอง และของส่วนรวม

๕๕. วิชาการศึกษาประเภทแตกต่างกันบางตงน

๓. ประเภททบทวนตั้งแต่ ๑๓-๑๓ ปี

๓. จัดภายในโรงเรียน

๒. ครเป็นผู้นำ สมาชิกเป็นผูตาม

ควรใช้เวลาประมาณ ๒ วัน ๓ คืน

๒. ประเภททนายตั้งแต่ ๑๔-๑๗ ปี

๓. จัดนอกโรงเรียน

๒. ต่มาชักดำเนินการเอง โดยมีครูเป็นพี่ปรึกษา

ควรใช้เวลาประมาณ ๒-๓ ชั่วโมง

ข้อเสนอนี้

๑. การเลือกสถานที่ตั้งค่าย

ก. ไม่ห่างไกลจากถาวรสมาคม โรงพยาบาล สถานี

ตำรวจ และตลาคมากนัก

๒. ไม้ดงคายรมแม่น้ำ คลอง ทางรถไฟ และถนน

ค. ไม่ตั้งค่ายในที่ลุ่ม หรือโคกต้นไม้ใหญ่

จ. ควรขอยุติข้อการถวบบ้าง เพื่อเหตุผลเงิน เมื่อ
ไม่สามารถพักอาศัยอยู่ในเตนท์ได้

๒. การจัดอาหาร จะต้องจัดทำบัญชีอาหารประจำวัน
เตรียมอาหารแห่งที่จะคงนำไป อาหารที่ประกอบนั้น ควรเป็น

อาหารที่ประกอบง่าย ๆ และใช้เวลาไม่นานนัก การจ่ายอาหาร
อาจทำได้ ๓ วิธี คือ

- ก. กองกลางจ่ายอาหารสำเร็จรูปให้
- ข. กองกลางจ่ายอาหารสดให้ไปประกอบเอง
- ค. กองกลางมอบให้แต่ละกลุ่มไปจ่าย และประกอบ
เอง

๓. การสุขาภิบาล เตรียมเครื่องเวชภัณฑ์ จัดวางผังที่
ประกอบอาหาร หลุมสำหรับทิ้งเศษอาหาร ถังน้ำและห้องน้ำ

๔. การเตรียมงานและกิจกรรม

- ๔.๑ ครูมีความรู้เรื่องการอยู่ค่ายพักแรม
- ๔.๒ จัดทำตารางอบรมแต่ละวัน ๆ และจัดกิจกรรมให้
เหมาะสมกับสถานที่ตลอดจนฤดูกาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้
สอดคล้องกับวิชาที่เรียนมา

๔.๓ แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย และสอนโดยระบบ
หมู่ เพื่อให้การเรียน การสอนและการปฏิบัติเป็นไปโดยทั่วถึง
และให้สมาชิกรู้จักเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

๔.๔ จัดให้สมาชิกมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นและประสบการณ์ มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

ความเห็น รัฐบาลฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยสุภาพ รัฐบาลตัดสินใจและเรียนรู้ถึงวิธีการดำเนินการอภิปราย หน้าที่ของประธาน และหน้าที่ของผู้อภิปราย

๔.๕ จัดให้สมาชิกได้ชม และศึกษาสถานที่สำคัญ ๆ และนำสนใจในท้องถิ่นนั้น ๆ

๔.๖ นำสมาชิกไปเยี่ยมหมู่บ้านเกษตรกร หรือหมู่บ้านในท้องถิ่น

๔.๗ ทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

๔.๘ ฝึกให้เป็นผู้ตรงต่อเวลา และอยู่ในระเบียบวินัย

๔.๙ ให้สมาชิกได้มีเวลากระทำกิจส่วนตัวบ้าง

๔.๑๐ มีการประเมินผลหลังการอยู่ค่าย ให้สมาชิกได้มีส่วนประเมินผลตัวเอง เพื่อจะทำให้สมาชิกได้รู้ข้อบกพร่อง และหาทางแก้ไขในการจัดคราวต่อไป

๔.๑๑ ควรมีการชักชวนชาติชนรุ่นเล็ก และควรชักชวนเกษตรกรด้วย ควรมีการตรวจเครื่องแบบ ตรวจความสะอาดต่าง ๆ ในบริเวณที่ตั้งค่าย และการใช้สัญญาณเรียกแถว ตลอดจนการรักษาความสะอาด ก่อนจะออกจากสถานที่นั้น ๆ

การวัดผลวิชาอนุภาษาค

เป็นที่ทราบแล้วว่า วิชาอนุภาษาคเป็นวิชาที่นอกจากจะสอนในห้องเรียนแล้ว วิชานี้จะต้องให้นักเรียนได้เรียนภาคปฏิบัติอีกด้วย ฉะนั้น การวัดผลของวิชาอนุภาษาคจึงต้องอาศัยวิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธีประกอบกัน คือ

การสอบด้วยข้อเขียน

ครูอาจจะใช้ข้อสอบข้อเขียนวัดความคิดรวบยอดของนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้ในวิชานี้อย่างน้อยเพียงใด การสอบด้วยข้อเขียน ครูอาจจะใช้ข้อสอบปรนัย หรือ ข้อสอบอัตนัย นั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและประโยชน์ของข้อสอบนั้น ๆ

ข้อสอบอัตนัย เป็นข้อสอบประเภทเรียงความ ที่ต้องการให้นักเรียนบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ถึงแม้จะเป็นข้อสอบที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเอง แต่ข้อสอบแบบนี้ก็มีปัญหา มาก กล่าวคือ

- ก. ไม่สามารถจะถามให้คลุมเคลือได้
- ข. ไม่สามารถจะตรวจคะแนนให้เที่ยงธรรมได้
- ค. ข้อสอบมักจะคลุมเครือ ผู้ตอบไม่เข้าใจความมุ่ง

หมายของคำถามที่พอ

ข้อสอบปรนัย เป็นข้อสอบที่ออกได้คลุมหลักสูตร ตรรก
ง่าย ยุติธรรม แต่ปัญหาขึ้นอยู่กับวิธีและความเข้าใจในการ
เขียนข้อสอบ แต่วิธีวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งจะได้อธิบายให้เห็น
แนวทางของการออกข้อสอบต่อไป

การวางแผนออกข้อสอบ

เมื่อครูได้สอนวิชาเนื้อหาต่าง ๆ ไปนานพอสมควรแล้ว
ครูก็ควรจัดการสอบวัดผลความรู้ของนักเรียน โดยปฏิบัติเป็น ^{ชั้น} ๆ
ดังนี้

^๕/_๔ ขนท ๑ เมื่อสอนเนื้อหาครบ ๕ เรื่องย่อย ๆ แล้วจึงจัด
การสอบครึ่งหนึ่ง

^๕/_๔ ขนท ๒ การสอบครึ่งหนึ่งควรใช้ข้อสอบประมาณ ๕๐
ข้อ ควรใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ & ตัวเลือก

^๕/_๔ ขนท ๓ ควรกำหนดตามความสำคัญของเนื้อหาทั้ง ๕ เรื่อง
ว่า เนื้อเรื่องอะไรควรออกข้อสอบมากข้อ เนื้อเรื่องอะไรควร
ออกข้อสอบน้อยข้อ

^๕/_๔ ขนท ๔ ควรกำหนดว่า จะออกวัดความถนัดของเด็ก
ในด้านใดบ้าง เช่น ด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด หรือ
การนำเอาไปใช้

จากกระบวนการทั้ง ๕ ขบวนการได้ตารางตัวเลขกำหนดว่า
ควรจะต้องวัดด้านใด และเนื้อหาใดมากน้อยเท่าใด

วิชาสังคมศึกษา ๑

ตัวอย่าง

เนื้อหาวิชา	ความสามารถ	ความรู้	ความเข้าใจ	ความคิดและการนำเอาไปใช้	รวม
๑. ความปลอดภัยของสนามเล่นและทางเท้า	๗	๓	๒	๑๒	
๒. อันตรายจากของแหลมคม	๖	๔	๒	๑๒	
๓. อันตรายและการป้องกันขณะเข้าครัว	๔	๒	๒	๘	
๔. การวางของใช้ ของเล่น ฯลฯ	๓	๓	๒	๘	
๕. อันตรายที่เกิดจากไฟ ฯลฯ	๕	๓	๒	๑๐	
รวม	๒๕	๑๕	๑๐	๕๐	

จากตารางนี้ ผู้เขียนได้สังเกตตัวเลขให้เห็นว่า ในการ
สอนนั้นเราเน้นน้ำหนักของเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้าดู
จำนวนข้อทางแนวนอน ก็จะรู้ว่า เนื้อหาต่างๆ มีความสำคัญ
ลดหลั่นกัน ส่วนจำนวนข้อด้านล่างก็จะทำให้เราทราบว่า เราจะ
วัดความสามารถด้านใดมากน้อยเพียงใด เพื่อให้กลุ่มหลักสูตรที่
ได้สอนไป

เมื่อได้กำหนดลำดับต้นแล้ว งานขั้นตอนต่อไปคือการ
เขียนข้อสอบ

การเขียนข้อสอบ

ก. โปรดอย่าลืมว่า ข้อสอบที่ดีคือ ข้อสอบแบบเลือก
ตอบ & คัดเลือก

ข. จำนวนข้อสอบควรให้มีครั้งละ ๕๐ ข้อ

ในการเขียนข้อสอบนั้นนักจิตวิทยาตั้งข้อไป

ขั้น ๕ เลือกหนึ่งข้อจากกรรมตลอดจน เอกสารประกอบ
ในการเขียนข้อสอบ

ขั้น ๖ เขียนข้อสอบวัดตามตัวเลขในตารางข้างบน (ดู
วิธีเขียนข้อสอบในเรื่องการวัดผล และการทำข้อสอบ)

ขั้น ๗ เรียงข้อสอบจากข้อง่ายไปหาข้อยาก เพื่อให้
เราใจเด็ก

ขั้น ๘ เขียนคำแนะนำในการตอบคำถามของแต่ละตอน
ให้เรียบร้อย และอย่าลืมเขียนตัวอย่าง พร้อมทั้งการตอบให้เด็ก
ดูด้วยในกรณีที่ใช้กระดาษคำตอบต่างหาก ก็ควรทำตัวอย่างการ
ตอบให้ดูด้วย

ข้อระมัดระวังในการเขียนข้อสอบ

๑. ขอให้เขียนคำถามโดยใช้คำพูดสั้นๆ

๒. ขอให้เขียนคำถามให้ชัดเจน อ่านเข้าใจความหมาย

๓. ขอให้เขียนให้ถูกหลักไวยากรณ์ ถ้าเป็นประเภทต่อความก็ให้ต่อกันได้จะดีด้วย

ในการสร้างข้อสอบเพื่อจะวัดให้ถูกจริง และทำให้เด็กได้ใช้ความคิดนั้น ครูควรเขียนข้อสอบเป็นรูปของการสมมุติให้เป็นของจริง (Situational Test) เช่นยกเรื่องขึ้นมาดังนี้

“อุดมเล่นอยู่กับมานะ ในทันใดนั้นมานะได้บอกอุดมว่า มีอะไรเข้าตาตน” ต่อจากนั้นกตงคำถามซึ่งอาจจะเขียนคำถามได้หลายข้อ เช่น

๑. อุดมควรช่วยมานะอย่างไร ?

๒. มานะควรเอามองออกจากตาโดยวิธีใด ?

๓. ถ้ามานะขยตา จะเป็นอย่างไร ?

๔. ถ้ารู้ตึกเจ็บตาภายหลัง ควรใช้ยาอะไร

ครูควรจะใช้ข้อสอบถามสั้น ๆ แบบนี้ก็ได้แต่ทางที่ดีควรจะแต่งให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบเสีย เพราะจะสามารถวิเคราะห์ดูได้ว่า ข้อสอบชนิดนั้น ๆ ดีหรือไม่อย่างไร

การวิเคราะห์ข้อสอบ (Items Analysis)

๑. จะรู้ว่า ข้อสอบดีหรือไม่พบน้อยทางเดียว คือ เมื่อ

ข้อบ่งชี้ของเขาสืบย้อนมาวิเคราะห์

๒. การวิเคราะห์หลายวิธี

แต่สำหรับครุฑมณเฑียร

จำนวน ๒๐-๖๐ คน ควรทำดังนี้

- ๒.๑ ตรวจกระดาษคำตอบของนักเรียนแล้วรวมคะแนน
- ๒.๒ เรียงกระดาษคำตอบของนักเรียนจากคนได้คะแนนสูงสุดไปหาคนได้คะแนนต่ำสุด
- ๒.๓ นับเอากระดาษคำตอบจากคะแนนสูงสุดลงมา ๓๐ คน และนับเอากระดาษคำตอบจากคะแนนต่ำสุดขึ้นมา ๓๐ คน เพื่อมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ
- ๒.๔ นับรายข้อ จำนวนคนตอบถูกของกลุ่มสูง บวก จำนวนคนตอบถูกของกลุ่มต่ำ ก็คือความยากง่ายของข้อสอบ จะคิดทำเป็นร้อยละจะได้ (สูง บวก ต่ำ) คูณ ๕ % ของความยากง่าย (p)
- ๒.๕ จำนวนคนตอบถูกของกลุ่มสูง ลบ จำนวนคนตอบถูกของกลุ่มต่ำ ก็คือค่าพิสัยจำแนก กล่าวคือ ยังมีคนกลุ่มสูงตอบถูกมาก คนกลุ่มต่ำตอบถูกน้อย ข้อสอบนั้นก็ยังดี เราอาจเปลี่ยนเป็นร้อยละ หรือ จัดตั้งนักได้

ตัวอย่าง

ลำดับข้อ	จำนวนคน ถูกใน กลุ่มสูง	จำนวนคน ถูกใน กลุ่มต่ำ	ความยาก ง่าย (สูง บวกต่ำ) คูณ ๕	ค่าเพิ่มจำแนก (สูง ลบ ต่ำ) คูณ ๑๐	หมายเหตุ
ข้อ ๑	๓๐	๓๐	๓๐๐ %	๐.๐๐	ข้อสอบง่ายเกินไป ข้อสอบยากเกินไป ข้อสอบง่ายปานกลาง ดี
ข้อ ๒	๐	๐	๐ %	๐.๐๐	
ข้อ ๓	๓๐	๐	๕๐ %	๓.๐๐	
ข้อ ๔	๘	๓	๕๐ %	.๘๐	
ข้อ ๕	๘	๒	๕๐ %	.๖๐	
ข้อ ๖	๗	๓	๕๐ %	.๔๐	
ข้อ ๗	๖	๔	๕๐ %	.๒๐	
ข้อ ๘	๕	๕	๕๐ %	๐.๐๐	
ข้อ ๙	๔	๖	๕๐ %	- .๒๐	
ข้อ ๑๐	๓	๗	๕๐ %	- .๔๐	
ข้อ ๑๑	๒	๘	๕๐ %	- .๖๐	
ข้อ ๑๒	๑	๙	๕๐ %	- .๘๐	
ข้อ ๑๓	๐	๑๐	๕๐ %	- ๑.๐๐	

ข้อสอบที่ดี คือข้อที่มีความยากง่ายตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป

เมื่อรู้ความยากง่ายของข้อสอบและค่าพื้นจำแนกแล้ว งาน
ขั้นต่อไปก็คือ กรุณาเก็บข้อสอบดีๆ ไว้ ในโอกาสต่อไปจะได้
ไม่ต้องกังวลใจเรื่องการเขียนข้อสอบ

การประเมินผลการปฏิบัติงานและการตรวจผลงาน

เป็นที่ทราบแล้วว่า ในการเรียนการสอนวิชาอนุภาคนั้น
จำเป็นที่จะต้องมีการให้ปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นที่
จะต้องประเมินผล ๒ ประการ คือ

๑. ประเมินผลการปฏิบัติงาน

งานบางอย่างจะ ทำการตรวจผลงานที่ทำแล้วจะไม่ได้
ผลจำเป็น จะต้องดูการปฏิบัติงานว่า ทำได้คล่องแคล่วปราณีต
สะอาด ถูกต้องเพียงไร ฉะนั้น ครูอาจจะประเมินผลการปฏิบัติ
งานนี้ ซึ่งครูอาจจะทำบันทึกตรวจสอบ โดยทำเป็นรูปของ
Check List หรือ Rating Scales ก็ได้

ตัวอย่าง

แบบมาตรการประเมินค่า

วิชาปฐมพยาบาล ๓=ดีมาก ๒=ปานกลาง ๑=ต้องแก้ไข

การห้ามเลือด ทำแผล ฯลฯ

๑. ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ	๑	๒	๓
๒. ความสะอาด			
๓. ความประณีต			
๔. การตัดสินใจ			
๕. ฯลฯ			

ส่วนการใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check List) นั้น ไม่
ต้องทำระยะห่างขึ้น อาจจะเป็นแบบให้นักเรียนตรวจดูว่า ได้
ปฏิบัติตามกระบวนการหรือเปล่า ใช้ ไม่ใช้

- เช่น ๑. เมื่อมีแผลสดใช้ทิงเจอร์ก่อนหรือไม่ ☐ ☐
๒. มีการล้างแผลทุกวันหรือไม่ ☐ ☐
๓. ได้เปลี่ยนผ้าพันแผลหรือไม่ ☐ ☐

ฯลฯ

เครื่องมือต่างๆ เหล่านี้จะต้องคิดประดิษฐ์ขึ้นแล้วเมื่อเวลา
ให้ปฏิบัติงานครูก็คอยตรวจสอบของแต่ละคน ซึ่งเป็นการช่วย
บันทึกความจำของครูดีกว่างานอื่นๆ เพราะเราอาจจะลืมได้

๒. การตรวจสอบผลงาน

มีงานบางอย่างซึ่งครูอาจจะไม่ต้องดูงานปฏิบัติ แต่ดู
ผลงานที่ทำเสร็จแล้ว ก็พอจะทำให้รู้ว่าเด็กได้ทำงานตามความ

มุ่งหมายหรือไม่ การตรวจสอบผลงาน ไม่มีปัญหาอะไรมากนัก วิช-
การ ครูจะใช้วิธีให้คะแนนแบบ Stanines ดังนี้

กลุ่มมีผู้เรียน ๒๕ คน และถ้าแบ่งเด็กเป็น ๘ อันดับ จะ
ได้ดังรูปนี้ (ใช้โค้งปกติในวิชาสถิติเป็นหลัก)

๘	/	๓	A
๗	//	๒	A
๖	///	๓	B
๕	////	๔	B
๔	/////	๕	C
๓	////	๔	C
๒	///	๓	L
๑	//	๒	L
๑	/	๑	L

เป็นที่น่าสังเกตว่า เรายังมีการตัดสินเป็นร้อยละแต่ในทาง
สถิติเห็นว่า ควรตัดสินด้วย Grade เรือง Grade นี้ มีความ
หมายถูกต้องกว่า ผู้เขียนอยากจะเรียนให้ทราบว่า “เพราะท่านคัด
Grade มานานแล้ว ท่านไม่เคยใช้เปอร์เซ็นต์ วิชาของท่าน ท่าน

ให้เป็น ๕ (ห้า) ใครทำได้ก็ได้อีก ๓X หรือ XXX เทียบได้กับ
A นนเอง

การตอบปากเปล่า

การตอบ ปากเปล่านั้นมีความสำคัญ ในการ ที่ครูจะ ได้รับ
ความจริงในข้อใดข้อหนึ่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ฉะนั้นครูอาจจะใช้การตอบปาก
เปล่าประกอบแต่ทางที่ดี ก่อนทำการตอบปากเปล่านั้นควรเขียนคำ
ถามที่จะถามไว้ให้เรียบร้อย แต่พยายามถามให้ได้ตรงจุดที่ต้องการ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คลังแสงมอไซค์

ถนนข้าวเมียง ต. บ้านบางตร วรรณคร ไทร ๒๒๓๐๘

หน้าแถวด้วย วิชาประวัติศาสตร์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘